

Sprievodca užívateľa ECTS

The background of the entire page is a solid, vibrant blue. Scattered throughout this background are several dark, silhouetted graduation caps (mortarboards) with their tassels. The caps are positioned at various heights and angles, creating a sense of movement and celebration. The central text is white and stands out clearly against the blue background.

Sprievodca užívateľa ECTS 2015

Obsah

Úvod	6
Časť 1 Základné charakteristiky ECTS	10
Časť 2 ECTS a Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (EHEA).....	14
Časť 3 ECTS na tvorbu študijného programu, jeho poskytovanie a monitorovanie	18
3.1 Kontext študijného programu	19
3.2 Profil študijného programu.....	21
3.3 Výsledky vzdelávania študijného programu.....	23
3.4 Štruktúra študijného programu a pridelovanie kreditov.....	24
3.5 Učenie sa, výučba a hodnotenie	26
3.6 Monitorovanie pridelenia kreditov	28
Časť 4 ECTS na mobilitu a uznávanie kreditov	30
4.1 Študijná mobilita.....	30
4.2 Kreditová mobilita	34
4.2.1 Obdobie pred kreditovou mobilitou	35
4.2.2 Obdobie po kreditovej mobilite	36
4.2.3 Pravidlá a predpisy inštitúcií.....	37
4.3 Distribúcia známok.....	39
4.4 Prevod známok	41

Časť 5	ECTS a celoživotné vzdelávanie	44
	5.1 Celoživotné vzdelávanie – príležitosti pre otvorené vzdelávanie.....	44
	5.2 Uznávanie predchádzajúceho vzdelávania a skúseností	46
Časť 6	ECTS a zabezpečenie kvality	50
Časť 7	ECTS a podporné dokumenty	54
	7.1 Katalóg predmetov	54
	7.2 ECTS a podporné dokumenty na mobilitu kreditov.....	57
	7.2.1 Zmluva o štúdiu pre kreditovú mobilitu na štúdium.....	58
	7.2.2 Zmluva o štúdiu pre kreditovú mobilitu na pracovné stáže.....	58
	7.3 Výpis výsledkov štúdia	60
	7.4 Certifikát o absolvovaní pracovnej stáže	61
PodĎakovanie		64
Príloha 1 Slovník		66
Príloha 2 Príklady na prevod známok		80
Príloha 3 Zoznam odporúčanej literatúry		84
Príloha 4 Príklady profilov študijného programu a formulovania výsledkov vzdelávania		92
Príloha 5 Príklady výsledkov vzdelávania		104

Úvod

Európsky systém na prenos a zhromažďovanie kreditov (ECTS) je nástroj európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA), ktorý zvyšuje transparentnosť štúdia a kurzov, a pomáha tak zlepšovať kvalitu vysokoškolského vzdelávania.

ECTS bol zavedený v roku 1989 v rámci programu Erasmus ako spôsob prenosu kreditov, ktoré študenti získali počas štúdia v zahraničí, na kredity, ktoré sa im po ich návrate na ich materskej inštitúcii započítavajú do štúdia na získanie akademického titulu. V nasledujúcich rokoch sa systém začal používať nielen na prenos kreditov na základe pracovného zaťaženia a dosiahnutých výsledkov vzdelávania, ale aj ako nástroj na zhromažďovanie kreditov v rámci študijných programov inštitúcií. ECTS pomáha navrhnúť, opísať a poskytovať študijné programy

a umožňuje tak integrovať rôzne typy vzdelávania v perspektíve celoživotného vzdelávania. Okrem toho podporuje mobilitu študentov a zjednodušuje proces uznávania kvalifikácií a častí štúdia. ECTS je možné aplikovať na všetky študijné programy, bez ohľadu na spôsob ich poskytovania (v triede, na pracovisku, dištančné vzdelávanie) alebo na status študentov (denní, externí), a na všetky druhy vzdelávacích kontextov (formálne, neformálne a informálne).

Tento sprievodca užívateľa ponúka pokyny na implementáciu ECTS a odkazy na užitočné podporné dokumenty. Na

základe požiadaviek bolonských ministrov v Bukurešti (Bukureštské komuniké, 2012) bola Užívateľská príručka z 2009 aktualizovaná, aby sa posilnila 'zmysluplná implementácia výsledkov vzdelávania' v EHEA. Sprievodca pokračuje v napĺňaní cieľa ministrov, a to 'vyzývať inštitúcie, aby naďalej prepájali kredity za štúdium s výsledkami vzdelávania a pracovným zaťažením a zohľadňovali dosiahnutie výsledkov vzdelávania pri hodnotení'. Táto aktualizovaná verzia má pevný základ v práci vykonanej v posledných rokoch v rámci bolonského procesu a v jednotlivých krajinách, aby sa pomohlo akademickej komunite a ostatným zainteresovaným stranám vo vysokoškolskom vzdelávaní posúvať sa smerom k zmenám, ktoré podporuje bolonský proces.

Tento aktualizovaný sprievodca zohľadňuje súčasný vývoj v bolonskom procese, ako napr. vytvorenie EHEA, konsolidáciu celoživotného vzdelávania, posun paradigmy vo vysokoškolskom vzdelávaní od prístupov orientovaných na učiteľa k prístupom zameraným na študenta, rastúce využívanie výsledkov vzdelávania a rozvoj nových spôsobov učenia sa a vyučovania. Dôraz sa kladie aj na návrh študijného programu, spôsob jeho poskytovania, a buduje na skúsenosti inštitúcií vysokoškolského vzdelávania s používaním kvalifikačných rámcov a aplikovaní princípov ECTS do akademickej praxe.

Tento sprievodca je určený študentom a ostatným učiacim sa, akademickým a administratívnym pracovníkom vysokoškolských inštitúcií, ako aj zamestnávateľom, poskytovateľom vzdelávania a všetkým ďalším zainteresovaným stranám. Na uľahčenie čítania sa používa termín 'študent' pre všetkých učiacich sa v inštitúciách vysokoškolského vzdelávania (denných aj externých, zapísaných v dištančnej forme vzdelávania, prezenčne v škole alebo na pracovisku, s cieľom získať kvalifikáciu alebo len navštevovať samostatné vzdelávacie celky alebo kurzy).

Túto aktualizovanú príručku napísala pracovná skupina praktikov, ktorých nominovali krajiny bolonského procesu a asociácie zainteresovaných strán, experti z krajín EHEA. Sprievodca bol poskytnutý na konzultácie asociáciám zainteresovaných strán, expertom z krajín EHEA, a Skupine pre následné činnosti vyplývajúce z bolonského procesu (Bologna Follow-up Group). Proces tvorby a konzultácií koordinovala Európska komisia. Nakoniec sprievodcu schválili ministri zodpovední za vysokoškolské vzdelávanie v európskom vysokoškolskom vzdelávacom priestore v roku 2015 na konferencii ministrov zodpovedných za vzdelávanie v Jerevane. Preto je tento sprievodca oficiálnou príručkou pre používanie ECTS.

1

Základné charakteristiky ECTS

Základné charakteristiky ECTS

ECTS je systém na zhromažďovanie a prenos kreditov zameraný na študenta, ktorý je založený na princípe transparentnosti procesov učenia sa, vyučovania a hodnotenia. Jeho cieľom je uľahčiť plánovanie, poskytovanie a hodnotenie študijných programov a študentskej mobility uznávaním dosiahnutých vzdelávacích výsledkov a kvalifikácií a období vzdelávania sa.

Kredity ECTS vyjadrujú objem učenia na základe definovaných výsledkov vzdelávania a s nimi súvisiacim pracovným zaťažením. 60 ECTS kreditov sa prideluje výsledkom vzdelávania a s nimi spojenému pracovnému zaťaženiu v rozsahu celého akademického roka alebo jeho ekvivalentu, ktorý zvyčajne zahŕňa rad vzdelávacích zložiek, ktorým sa pridelujú kredity (na základe výsledkov vzdelávania a pracovného zaťaženia). Kredity ECTS sa spravidla vyjadrujú v celých číslach.

Výsledky vzdelávania vyjadrujú, čo jednotliviec vie, čomu rozumie, a čo je schopný robiť po ukončení procesu vzdelávania. Dosiahnutie výsledkov vzdelávania musí byť hodnotené prostredníctvom postupov na základe jasných a transparentných kritérií. Výsledky vzdelávania sa stanovujú pre jednotlivé vzdelávacie zložky ako aj celé študijné programy. Používajú sa aj v európskych a národných kvalifikačných rámcoch na opis úrovne jednotlivých kvalifikácií.

Pracovné zaťaženie je odhad času, ktorý jednotlivec obvykle potrebuje na ukončenie všetkých vzdelávacích aktivít ako prednášky, semináre, projekty, pracovné stáže¹ a samostatné štúdium, ktoré sú potrebné na dosiahnutie definovaných výsledkov vzdelávania vo formálnom vzdelávacom prostredí.

Pomer pracovného zaťaženia v rozsahu celého akademického roka k 60 kreditom často formálne určujú národné právne predpisy. Vo väčšine prípadov sa pracovné zaťaženie pohybuje v rozmedzí od 1500 do 1800 hodín za akademický rok, čo znamená, že jeden kredit zodpovedá 25 až 30 hodinám práce. Treba si uvedomiť, že to predstavuje typické pracovné zaťaženie a že skutočný čas potrebný na dosiahnutie výsledkov vzdelávania sa môže u jednotlivých študentov líšiť.

¹ Tento sprievodca používa pojmy « pracovná stáž » alebo « stáž », « prax », « praktické vzdelávanie » ako synonymá.

Pridelovanie kreditov v ECTS je proces priradenia počtu kreditov kvalifikáciám, študijným programom alebo jednotlivým vzdelávacím zložkám. Kredity sa pridávajú celým kvalifikáciám alebo programom podľa národnej legislatívy alebo praxe, kde je to vhodné, a s odkazom na národný a/alebo európsky kvalifikačný rámec. Pridávajú sa vzdelávacím zložkám, ako sú jednotky študijného programu, prednášky, záverečné práce, vzdelávanie na pracovisku a stáže, pričom sa za základ berie pridelenie 60 kreditov za celý akademický rok, podľa odhadovaného pracovného zaťaženia potrebného na dosiahnutie definovaných výsledkov vzdelávania pre jednotlivé zložky.

Udeľovanie kreditov študentom je v ECTS formálny akt, pri ktorom študenti a iní učiaci sa získajú kredity, ktoré sú priradené kvalifikácii a/alebo jej zložkám, ak dosiahnu definované výsledky vzdelávania. Národné orgány by mali určiť, ktoré inštitúcie majú právo udeľovať kredity. Kredity sa udeľujú

jednotlivým študentom po absolvovaní vzdelávacích činností a dosiahnutí stanovených výsledkov vzdelávania, o čom svedčí zodpovedajúce hodnotenie. Ak študenti a iní učiaci sa dosiahli výsledky vzdelávania v iných formálnych, neformálnych, alebo informálnych vzdelávacích kontextoch alebo časových rámcoch, kredity môžu byť udelené na základe hodnotenia a uznania týchto výsledkov vzdelávania.

Zhromažďovanie kreditov v ECTS je proces zbierania kreditov udelených za dosiahnutie výsledkov vzdelávania jednotlivých vzdelávacích zložiek vo formálnych kontextoch alebo za iné vzdelávacie aktivity realizované v informálnych a neformálnych vzdelávacích kontextoch. Študent² môže akumulovať kredity na účely:

- získania kvalifikácie podľa požiadaviek inštitúcie udeľujúcej akademický titul;
- dokumentovania osobných úspechov na účely celoživotného vzdelávania.

² Otázka, či zvoliť termín 'študent' alebo 'učiaci sa' bola dôsledne prediskutovaná v pracovnej skupine a so zástupcami zainteresovaných strán. Dosiahnuté rozhodnutie uznáva a víta skutočnosť, že vysokoškolské vzdelávanie smeruje k flexibilnejším ponukám; uznáva tiež skutočnosť, že väčšina vysokoškolských systémov je organizovaná za účelom ponúkajú formálneho vzdelávania pre presne definovanú skupinu študujúcich. Zatiaľ čo výlučné používanie termínu 'učiaci sa' v tejto príručke sa zdalo predčasné, termín 'študent' sa používa na označenie všetkých učiacich sa v inštitúciách vysokoškolského vzdelávania (či už je to denný alebo externý, participujúci v dištančnom vzdelávaní, vzdelávaní v škole alebo na pracovisku s cieľom získať titul alebo navštevovať samostatné vzdelávacie jednotky alebo kurzy).

Prenos kreditov je proces, keď sa kredity udelené v jednom kontexte (študijný program, inštitúcia) uznajú v inom formálnom kontexte za účelom získania kvalifikácie. Kredity udelené študentom v jednom programe sa môžu preniesť z jednej inštitúcie, aby sa akumulovali v inom programe, ktorý ponúka tá istá alebo iná inštitúcia. Prenos kreditov je kľúčom k úspešnej študijnej mobilite. Inštitúcie, fakulty, katedry môžu uzatvárať zmluvy, ktoré garantujú automatické uznávanie a prenos kreditov.

Dokumentácia ECTS: Používanie kreditov ECTS uľahčujú a zlepšenie kvality zabezpečujú podporné dokumenty (Katalóg predmetov, Zmluva o štúdiu, Výpis výsledkov štúdia a Certifikát o pracovnej stáži). ECTS prispieva k transparentnosti aj v ďalších dokumentoch ako Dodatok k diplomu.

2

ECTS a európsky priestor
vysokoškolského
vzdelávania (EHEA)

ECTS a európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (EHEA)

V roku 1999 Bolonská deklarácia zahrнула ECTS medzi hlavné ciele, ktoré majú krajiny participujúce v bolonskom procese dosiahnuť. Prostredníctvom reforiem implementovaných v priebehu bolonského procesu sa ECTS stal kľúčovým nástrojom v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (European Higher Education Area - EHEA).

ECTS je prijatý vo väčšine krajín EHEA ako národný kreditový systém. V ostatných častiach sveta ho inštitúcie stále viac využívajú alebo úspešne vzájomne spolupostupujú s domácimi kreditovými systémami³, ktoré sú založené na porovnateľných kritériách, a tak zohráva svoju úlohu v rastúcej globálnej dimenzii vzdelávania.

V rámci EHEA ECTS zlepšuje transparentnosť a čitateľnosť vzdelávacieho procesu. Zohráva tak dôležitú úlohu pri stimulácii zmeny a modernizácii, pretože jeho implementácia podporuje zmenu paradigmy od prístupov orientovaných na učiteľa k prístupu zameranému na študenta, ktorý sa označuje termínom „Student-Centred Learning (SCL)“ a uznáva sa ako základný princíp EHEA.

Používaním výsledkov vzdelávania a pracovného zaťaženia pri tvorbe kurikúl a ich realizácie ECTS stavia študenta do centra vzdelávacieho procesu. Okrem toho, používanie kreditov uľahčuje vytváranie a dokumentovanie flexibilných ciest vzdelávania a tak umožňuje študentom väčšiu autonómiu a osobnú zodpovednosť.

Vďaka prístupu založenom na výsledkoch, používanie ECTS slúži EHEA aj na ďalšie účely:

- Uľahčuje uznanie predchádzajúceho vzdelávania a skúseností a podporuje vyššiu mieru ukončeného vzdelávania a širšiu účasť na celoživotnom vzdelávaní;
- Vytvára užší vzťah medzi vzdelávacími programami a požiadavkami spoločnosti a zlepšuje interakciu medzi všetkými zainteresovanými stranami, vrátane poskytovateľov práce a spoločnosti ako celku;
- Uľahčuje prostredníctvom uznávania a prenosu kreditov mobilitu v rámci inštitúcie alebo krajiny, z inštitúcie na inštitúciu, z krajiny do krajiny, a medzi rôznymi sektormi a kontextami vzdelávania (t.j. formálne, neformálne, informálne a vzdelávanie prácou).

V národnej legislatíve môže byť používanie ECTS základnou požiadavkou pre akreditáciu vysokoškolských programov alebo kvalifikácií.

³ ECTS bol inšpiráciou pre rozvoj kreditových systémov aj v iných regiónoch, napr. v Juhovýchodnej Ázii, Latinskej Amerike a najnovšie v Afrike.

Vzdelávanie zamerané na študenta (SCL) predstavuje proces kvalitatívnej transformácie pre študentov a iných učiacich sa vo vzdelávacom prostredí, ktorého cieľom je posilniť ich samostatnosť a kritické schopnosti prostredníctvom prístupu založenom na výstupoch.

The SCL koncept možno zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- Zameranie skôr na aktívne ako pasívne učenie;
- Dôraz na kritické a analytické učenie sa a porozumenie;
- Zvýšená osobná zodpovednosť a zodpovednosť zo strany študenta;
- Väčšia autonómia študenta;
- Reflektívny prístup k procesu učenia sa a vyučovania zo strany študenta aj učiteľa.

3

ECTS na tvorbu, poskytovanie a monitorovanie študijných programov

ECTS na tvorbu, poskytovanie a monitorovanie študijných programov

Táto časť sa zaoberá navrhovaním vzdelávacích programov vysokoškolskými inštitúciami (HEIs) alebo inými poskytovateľmi. Používanie kreditov ECTS pomáha tvorbe programov tým, že poskytuje nástroj, ktorý zlepšuje transparentnosť a umožňuje flexibilnejší prístup k tvorbe kurikúl a ich rozvoju.

Z pohľadu inštitúcie tvorba študijného programu znamená plánovanie kurikula a jeho zložiek v kreditoch, špecifikovanie výsledkov vzdelávania a s nimi spojeného pracovného zaťaženia, vzdelávacie aktivity a vyučovacie metódy a postupy/kritériá hodnotenia. Inštitucionálny kreditový rámec by mal zabezpečiť potreby rôznych študijných programov a podporovať inter- a multidisciplinárne prístupy.

Používanie ECTS vo vysokoškolskom vzdelávaní vyžaduje inštitucionálny kreditový rámec, ktorý je založený na inštitucionálnych predpisoch a úplnom pochopení systému všetkými akademickými zamestnancami. Niektoré inštitúcie podporujú toto pochopenie prostredníctvom pravidelných školení zamestnancov. Tímové rozhodnutia pri tvorbe študijných programov zlepšujú koherenciu študijného programu.

Nota Bene

Samostatný učiaci sa môže zhromažďovať kredity potrebné na získanie kvalifikácie rôznymi spôsobmi učenia. Môže získať požadované vedomosti, zručnosti a kompetencie vo formálnych, neformálnych a informálnych kontextoch: môže to byť výsledkom zámerného rozhodnutia alebo výsledkom rôznych vzdelávacích činností počas dlhšieho obdobia. Učiaci sa si môže vybrať vzdelávacie zložky bez toho, aby sa bezprostredne orientoval na dosiahnutie formálnej kvalifikácie. ECTS podporuje tento proces, ako je to popísané v časti 5 o celoživotnom vzdelávaní.

Nasledovné kroky sa ukázali ako užitočné pri príprave študijných programov.

3.1 Kontext študijného programu

Pri príprave nového študijného programu sa prvé rozhodnutia spravidla týkajú stanovenia úrovne dosiahnutej kvalifikácie, ktorá sa definuje na základe príslušnej národnej legislatívy a existujúcich kvalifikačných rámcov (európskeho, národného, sektorového, inštitucionálneho).

Bude zrejmé, že nie všetky výsledky vzdelávania sú na tej istej úrovni, preto úplné zavedenie kreditového systému vyžaduje deskriptory definujúce jednotlivé úrovne.

Nota Bene

Existujú dva európske kvalifikačné rámce: Kvalifikačný rámec v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (QF-EHEA) a Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie v EÚ (EQF-LLL). Oba rámce používajú výsledky vzdelávania na opísanie kvalifikácií (napr. bakalár, magister, doktor) a sú vzájomne kompatibilné, pokiaľ ide o vysokoškolské vzdelávanie (stupne 1, 2 a 3 QF-EHEA zodpovedajú úrovniam 6, 7 a 8 EQF-LLL) a pokrývajú kvalifikácie úrovni 6, 7, 8 ISCED.

V **QF-EHEA** sú tri hlavné stupne, ako aj jeden krátky cyklus, sú identifikované a opísané pomocou tzv. Dublinských deskriptorov z hľadiska: aplikovania vedomostí a porozumenia, tvorenia úsudkov, komunikačných zručností, a schopnosti učiť sa. Krátky cyklus, tak ako prvý a druhý stupeň charakterizuje aj kreditový rozsah:

- Krátky cyklus kvalifikácií zvyčajne zahŕňa približne 120 ECTS kreditov.
- Kvalifikácie prvého stupňa zvyčajne zahŕňajú 180 alebo 240 ECTS kreditov.
- Kvalifikácie druhého stupňa zvyčajne zahŕňajú 90 alebo 120 ECTS kreditov s minimálne 60 ECTS kreditmi získanými na úrovni druhého stupňa.
- Používanie ECTS na treťom stupni sa líši.

EQF-LLL opisuje 'úrovne kvalifikácie' (bez uvedenia rozsahu kreditov) a poskytuje spoločný referenčný rámec, ktorý umožňuje porovnávanie národných kvalifikačných systémov, rámcov a ich úrovní. Tvorí ho osem úrovní.

- Ako nástroj na podporu celoživotného vzdelávania, EQF zahŕňa všeobecné vzdelávanie a vzdelávanie dospelých, odborné vzdelávanie a prípravu, ako aj vysokoškolské vzdelávanie.
- Týchto osem úrovní pokrýva celú škálu kvalifikácií od ukončenia povinnej školskej dochádzky po kvalifikácie udelené na najvyššej úrovni akademického a profesijného alebo odborného učňovského vzdelávania a prípravy.
- Každú úroveň by malo byť v zásade možné dosiahnuť rôznymi vzdelávacími a kariérnymi cestami.
- Výsledky vzdelávania sa špecifikujú v troch kategóriách – ako vedomosti, zručnosti a kompetencie. To naznačuje, že kvalifikácie – v rôznych kombináciách – zahŕňajú široké spektrum výsledkov vzdelávania, vrátane teoretických vedomostí, praktických a technických zručností a sociálnych kompetencií, kde má zásadný význam schopnosť spolupracovať s ostatnými.

Rôzne stupne QF-EHEA majú k úrovniam EQF-LLL nasledovný vzťah:

- Kvalifikácie krátko cyklu zodpovedajú úrovni 5
- Kvalifikácie prvého stupňa zodpovedajú úrovni 6
- Kvalifikácie druhého stupňa zodpovedajú úrovni 7
- Kvalifikácie tretieho stupňa zodpovedajú úrovni 8

Národné vzdelávacie systémy môžu zahŕňať iné úrovne ako sú uvedené v zastrešujúcich rámcoch, pokiaľ sú národné rámce samocertifikované a je definovaný ich vzťah k QF-EHEA a EQF. Napríklad, zatiaľ čo EQF sa skladá z 8 úrovní, počet úrovní v národných rámcoch sa v súčasnosti pohybuje od 7 do 12. Preto skutočnosť, že kvalifikácie krátko cyklu sú zahrnuté do QF-EHEA, nezaväzuje krajiny, aby zahrnuli také kvalifikácie do svojich národných kvalifikačných rámcov. Explicitne to však potvrdzuje skutočnosť, že mnoho národných rámcov aj tak uznáva a zahŕňa kvalifikácie krátko cyklu.

QF-EHEA a EQF sú zastrešujúce kvalifikačné rámce, ktoré slúžia na vymedzenie národných a inštitucionálnych kvalifikačných rámcov a deskriptorov.

Národné rámce sú zvyčajne podrobnejšie ako preklenujúce kvalifikačné rámce, pretože reflektujú existujúcu škálu terciárnych kvalifikácií ponúkaných v krajine.

Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, ktoré implementujú ECTS ako kreditový systém, potrebujú inštitucionálny rámec, ktorý koreluje s národnými a medzinárodnými kvalifikačnými rámcami. Inštitucionálny rámec uvádza, ako sa majú používať kredity ECTS, zvyčajne určí minimálnu kreditovú hodnotu pre vzdelávaciu zložku, aby sa umožnilo vytváranie inter/multi-disciplinárnych študijných programov (ktoré vzniknú kombinovaním vzdelávacích zložiek z celej škály disciplín). Európske a národné rámce označujú úroveň konečnej kvalifikácie.

Pretože nie všetky kredity získané v procese získavania kvalifikácie zodpovedajú rovnakej úrovni (napr. výsledky vzdelávania dosiahnuté v treťom ročníku bakalárskeho stupňa sú spravidla komplexnejšie ako tie dosiahnuté v prvom ročníku) – inštitúcie môžu zaviesť medzistupne – stredné úrovne kreditov s príslušnými deskriptormi, ktoré (spoločne s pravidlami študijného poriadku) pomôžu študentom úspešne absolvovať svoje vlastné cesty vzdelávania.

Pred vypracovaním podrobného návrhu programu by mal byť program zasadený do kontextu inštitucionálneho a katedrového zámeru, odbornej špecifikácie (predpisy, požiadavky) a inštitucionálneho akademického rámca pre pridelovanie kreditov.

Tiež sa odporúča vykonať analýzu potrieb a konzultovať so zúčastnenými stranami (zamestnávateľmi, absolventmi, spoločnosťou ako celkom) na potvrdenie dopytu po programe.

3.2 Profil študijného programu

Profil predstavuje charakteristické črty programu (Lockhoff et al., 2010). Uvádza študijný odbor/študijné odbory (ktoré môžu byť označené pomocou kódov ISCED-F), úroveň programu, hlavné zameranie, kľúčové výsledky vzdelávania očakávané po ukončení, prostredie, v ktorom sa vzdelávanie realizuje, a hlavné vzdelávacie, výučbové a hodnotiace činnosti. Efektívny profil študijného programu ukáže jasne študentom a zainteresovaným stranám, ktoré generické kompetencie a kompetencie špecifické pre jednotlivé predmety sa budú rozvíjať, a potenciál programu z pohľadu zamestnateľnosti. Na tento účel sa odporúča, aby bol profil definovaný na základe konzultácií s relevantnými zainteresovanými stranami (ako zástupcovia vysokých škôl, sociálni partneri, zamestnávatelia, absolventi, a zástupcovia študentov) a prezentovaný jasne a transparentne.

Profil by mal byť súčasťou opisu programu, ktorý je zahrnutý v Katalógu predmetov.

V celom EHEA sa termíny 'výsledky vzdelávania' a 'kompetencia' používajú s rôznymi významovými odtieňmi a v mierne odlišných referenčných rámcoch.

Na účely tohto sprievodcu platí:

Kompetencia znamená 'preukázanú spôsobilosť použiť vedomosti, zručnosti a osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti v pracovných alebo študijných situáciách a v odbornom alebo osobnom rozvoji. V kontexte Európskeho kvalifikačného rámca je kompetencia opísaná vo vzťahu k zodpovednosti a samostatnosti' (Odporúčanie 2008/C 111/01). Kompetencie môžu byť generické alebo špecifické pre predmet. Podporovanie kompetencií je predmetom procesu učenia sa a študijného programu.

Výsledky vzdelávania vyjadrujú úroveň kompetencie, ktorú študent dosiahol a ktorú overuje hodnotenie. Sú to 'vyhlásenia o tom, čo učiaci sa vie, chápe, a čo je schopný urobiť po ukončení procesu vzdelávania' (Ibid.). Formulujú ich akademickí pracovníci za účasti študentov a iných zainteresovaných strán. Na uľahčenie hodnotenia musia byť tieto vyhlásenia overiteľné.

3.3 Výsledky vzdelávania na úrovni študijného programu

Výsledky vzdelávania programu sú založené na profile programu a opisujú, čo študent vie, chápe a je schopný urobiť po ukončení programu.

Formulovanie výsledkov vzdelávania študijného programu

Značnú pozornosť je potrebné venovať formulovaniu výsledkov vzdelávania. Nasledujúci, nie úplný zoznam obsahuje súbor odporúčaní, ktoré sa ukázali ako užitočné.

- Výsledky vzdelávania by mali primerane odrážať kontext, úroveň, rozsah a obsah programu.
- Vyjadrenia výsledkov vzdelávania musia byť formulované stručne, presne a nie príliš podrobne.
- Výsledky vzdelávania musia byť vo vzájomnom súlade.
- Výsledky vzdelávania by mali byť ľahko pochopiteľné a overiteľné vo vzťahu k tomu, čo študent skutočne dosiahol na konci programu.
- Výsledky vzdelávania musia byť dosiahnuteľné v rámci určeného pracovného zaťaženia.
- Výsledky vzdelávania musia byť prepojené s vhodnými vzdelávacími aktivitami, metódami hodnotenia a kritériami hodnotenia.
- Nie sú žiadne pravidlá týkajúce sa optimálneho počtu výsledkov vzdelávania na úrovni programu. Skúsenosti naznačujú, že vhodný počet je medzi 10 a 12.
- Široko akceptovaný spôsob formulovania výsledkov vzdelávania je založený na troch základných prvkoch.
 1. Použite aktívne sloveso na vyjadrenie toho, čo sa od študentov očakáva, aby vedeli a boli schopní urobiť (napr. absolvent je schopný 'opísať', 'implementovať', 'robiť závery', 'hodnotiť', 'plánovať').
 2. Špecifikujte, čoho sa ten výsledok týka (objekt alebo zručnosť, napr. dokáže vysvetliť 'funkciu hardvérových komponentov' alebo dokáže predstaviť 'vlastný navrhnutý plán obývačky').
 3. Špecifikujte spôsob preukazovania dosiahnutia výsledkov vzdelávania (napr. 'poskytnúť prehľad materiálov najčastejšie používaných v elektroinžinierstve'; 'realizovať vedecký výskum aplikovaním najnovších vedeckých metód', atď.).

Výsledky vzdelávania programu by mali byť zahrnuté v Katalógu predmetov a v Dodatku k diplomu.

3.4 Štruktúra študijného programu a pridelovanie kreditov

Profil programu sa rozloží na vzdelávacie zložky, ktoré môžu pozostávať z jedného alebo niekoľkých modulov, iných typov jednotiek študijného programu, práce a klinickej praxe, výskumných projektov, laboratórnej práce a iných relevantných vzdelávacích činností. Môžu zahŕňať aj sociálne a komunitné aktivity (napr. tútoring a mentorstvo) za predpokladu, že sú vhodné pre výsledky vzdelávania študijného programu a prinášajú kredity.

Výsledky vzdelávania, ktoré majú súvisiace hodnotiace stratégie a kritériá, by mali byť definované pre každú vzdelávaciu zložku.

Výsledky vzdelávania študijného programu a jeho vzdelávacích zložiek sa často mapujú na demonštrovanie ich vzájomného posilňovania. Mnoho inštitúcií používa na koreláciu výsledkov vzdelávania študijného programu maticu s výsledkami vzdelávania jeho vzdelávacích zložiek.

Nota Bene

Výsledky vzdelávania vzdelávacích zložiek

Princípy pre formulovanie výsledkov vzdelávania pre vzdelávacie zložky sú také isté ako pre výsledky vzdelávania programu.

Neexistujú žiadne presne stanovené pravidlá, aký je ideálny počet výsledkov vzdelávania pre vzdelávaciu zložku. Závisí to od úrovne a typu predmetu, ako aj od odhadovaného pracovného zaťaženia. Avšak dobrá prax ukazuje, že ich počet by mal byť obmedzený, a všeobecná skúsenosť naznačuje, že vhodný počet je 6 až 8.

V prílohe sa nachádza zoznam odporúčanej literatúry s usmerneniami k formulovaniu výsledkov vzdelávania.

Potom, čo boli identifikované jednotlivé komponenty programu, by mala byť navrhnutá celková štruktúra a kredity pridelené každej zložke na základe jej výsledkov vzdelávania a súvisiaceho pracovného zaťaženia. Malo by sa brať do úvahy, že 60 kreditov zodpovedá ekvivalentu celého akademického roka.

Keď majú vzdelávacie zložky štandardnú veľkosť (napr. 5, 10, 15), často sa nazývajú 'moduly'. V programe, ktorý je vytvorený z modulov (modularizovaná štruktúra), je možné použiť polkredity, ak je to opodstatnené (napr. v prípade 4 modulov za semester), ale iným desiatinným číslam je potrebné sa vyhnúť. Je užitočné, ak inštitúcia určí základnú kreditovú hodnotu vo vzťahu k minimálnemu počtu kreditov pre zložku, pretože to uľahčí spoluprácu na kurikulách naprieč predmetmi a fakultami.

Vytvorenie 'okien mobility' v kurikule uľahčí vzdelávaciu mobilitu. Okná mobility môžu byť predpísané v obsahu aj načasované už v návrhu programu alebo môžu povoľovať flexibilitu v čase i obsahu pre jednotlivých študentov. Okná mobility by sa nemali prioritne využívať na kopírovanie toho, čo by sa študovalo doma, ale mali by umožniť študentom získať benefit z rozdielnych vzdelávacích skúseností v inom prostredí.

Požiadavky na postup musia byť explicitné, ak majú študenti úspešne prechádzať programom a získať zamýšľanú kvalifikáciu. Požiadavky na postup môžu zahŕňať, okrem iného, aj prerekvizity, ko-reakvizity a odporúčania. Pravidlá postupu môžu byť vyjadrené z hľadiska počtu kreditov alebo rozmedzia kreditov požadovaných v rôznych fázach v rámci študijného programu (napr. minimálny počet kreditov požadovaný na postup z jedného akademického roka/semestra do ďalšieho). Môžu byť tiež formulované vo forme detailných pravidiel o tom, aké komponenty sa musia a/alebo môžu vybrať v ktorej fáze a na akej úrovni (napr. povinné predmety, voliteľné predmety a prerekvizity).

Samostatní učiaci sa, ktorí prichádzajú do formálneho programu by mali mať k dispozícii zodpovedajúcu starostlivosť/poradenstvo na podporu, aby vyhovelí požiadavkám študijného poriadku. Tam, kde je to relevantné, by malo toto poradenstvo zahŕňať uznávanie predchádzajúceho vzdelávania a skúseností. Flexibilné programové štruktúry ponúkajú študentom možnosti voľby, vrátane možností prístupu k novým spôsobom učenia sa a vyučovania.

3.5 Učenie sa, výučba a hodnotenie

Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania potrebujú definovať svoje učebné a výučbové ciele vo vzťahu k svojim študijným programom a stanoviť, ako by sa mali poskytovať a hodnotiť.

Všeobecné princípy pre učenie, výučbu a hodnotenie

Niektoré všeobecné zásady týkajúce sa učenia, výučby a hodnotenia by sa mali pri poskytovaní študijného programu zohľadňovať bez ohľadu na spôsob učenia sa a výučby.

Otvorený dialóg a účasť

Prístup zameraný na študenta vyžaduje otvorený dialóg a reflektívnu spätnú väzbu medzi študentmi, učiteľmi a príslušnými administratívnymi pracovníkmi, pomocou ktorých môžu vyjadriť a prediskutovať svoje potreby a ambície. Všetky zúčastnené strany by mali byť zapojené do konštruktívnej diskusie o tvorbe a realizácii programu. Zástupcovia študentov by mali v takých diskusiách participovať s plným hlasovacím právom.

Transparentnosť a spoľahlivosť

Katalóg predmetov by mal poskytovať spoľahlivé, aktuálne a overené informácie o študijných programoch, ako aj o jednotlivých vzdelávacích zložkách. Mal by poskytnúť presný opis študijného programu, vrátane všetkých podrobností: štruktúra, zložky, výsledky vzdelávania, pracovné zaťaženie, učebné prístupy, metódy hodnotenia, kritériá hodnotenia a pravidlá postupu.

Dôslednosť

Akademickí zamestnanci zodpovední za realizáciu programu a jeho zložiek by mali zaistiť konzistenciu medzi výsledkami vzdelávania uvedenými v programe, učebnými a vzdelávacími aktivitami a hodnotiacimi postupmi. Toto konštruktívne prepojenie (Biggs, 2003) medzi výsledkami vzdelávania, vzdelávacími aktivitami a hodnotením je nevyhnutnou požiadavkou pre vzdelávacie programy.

Flexibilita

Flexibilná štruktúra programu je podstatná, aby bolo možné poskytnúť študentom voľbu a vyhovieť rôznym potrebám, napr. mali by dostať príležitosť vytvoriť si vlastné vzdelávacie cesty a ponúknuť voliteľné aktivity. Flexibilná organizácia vzdelávacích, výučbových a hodnotiacich aktivít, spolu s flexibilitou v rozvrhu, a viac príležitostí na samostatné štúdium sú nevyhnutné pre oboznámenie sa s rôznymi učebnými štýlmi. Toto rozširuje výber učebných materiálov a aktivít a otvára príležitosti pre študentov s rôznymi profilmi alebo potrebami (napr. ľudí s opatrovateľskými povinnosťami alebo osoby so zdravotným postihnutím). Integrácia digitálnych technológií do poskytovania vysokoškolského vzdelávania má významný dopad na prístupy k učeniu sa a výučbe. Pridelenie kreditov výsledkom vzdelávania, ktoré sa dosiahnu prostredníctvom nových spôsobov poskytovania vzdelávania, ktoré umožnila technológia, sú založené na rovnakých princípoch ako pridelovanie kreditov výsledkom vzdelávania za tradičné vzdelávacie zložky.

Vhodné hodnotenie výsledkov

Kredity sa udeľujú, keď z hodnotenia vyplýva, že definované výsledky vzdelávania boli dosiahnuté na príslušnej úrovni. Ak študent nedosiahol výsledky vzdelávania, nebudú mu udelené žiadne kredity. Počet kreditov udelených študentovi, ktorý preukáže dosiahnutie výsledkov vzdelávania, je taký istý ako počet kreditov pridelených zložke.

Metódy hodnotenia zahŕňajú všetky formy písomných, ústnych a praktických testov/skúšok, projektov a portfólií, ktoré sa používajú na ohodnotenie progresu

študenta a uistenie sa, že boli dosiahnuté výsledky vzdelávania jednotky študijného programu alebo modulu. Kritériá hodnotenia sú opisy toho, čo sa od študenta očakáva, že urobí, aby preukázal, že určitý výsledok vzdelávania bol dosiahnutý.

Metódy a kritériá hodnotenia zvolené pre vzdelávaciu zložku sú vhodné, ak sú v súlade s výsledkami vzdelávania definovanými pre túto zložku a v súlade so vzdelávacími aktivitami, ktoré sa uskutočnili.

Nota Bene

Doktorandské vzdelávanie je v procese zmeny – so širším spektrom ciest k doktorátu a uznávaním zásady, že vzdelávanie na vysokej úrovni napomáha rozvíjaniu generických (prenosných) kompetencií a kompetencií špecifických pre odbor na treťom stupni. V niektorých krajinách a na niektorých inštitúciách sa používa ECTS aj na treťom stupni. Kredity ECTS sú pridelené celému študijnému programu alebo niektorým/všetkým vzdelávacím zložkám (napr. vyučovaným jednotkám študijného programu).

Ak sa používa ECTS, mali by sa aplikovať pokyny obsiahnuté v tomto sprievodcovi, pričom sa zohľadní špecifická povaha doktorandského štúdia. Príslušné informácie by mali byť zahrnuté do Katalógu predmetov.

Definovanie výsledkov vzdelávania pre špecifické mílniky na treťom stupni by mohlo v niektorých prípadoch umožniť kandidátom, ktorí prerušia svoje štúdium, predložiť určité osvedčenie o tom, čo dosiahli do uvedeného bodu. Môže to mať význam aj pri preukazovaní dosiahnutia vysokej úrovne generických a pre odbor špecifických kompetencií budúcim zamestnávateľom.

3.6 Monitorovanie pridelenia kreditov

Program je monitorovaný, aby sa zistilo, či pridelenie kreditov, definované výsledky vzdelávania a odhadnuté pracovné zaťaženie je dosiahnuteľné, realistické a primerané. Monitoring je možné organizovať rôznymi spôsobmi prostredníctvom dotazníkov, fókusových skupín alebo rozhovorov a monitorovaním dosiahnutých výsledkov. Bez ohľadu na použitú metódu by mala spätná väzba študentov a učiteľov a, kde je to vhodné, aj zainteresovaných strán predstavovať základný prvok kontroly a korigovania pridelenia kreditov. Údaje o dĺžke štúdia a výsledkoch hodnotenia v rámci programov a ich zložiek sú tiež súčasťou uvedeného procesu.

Je dôležité informovať študentov a zamestnancov o účele a priebehu monitorovacieho procesu, aby sa dosiahli precízne odpovede a vysoká návratnosť.

V prípade, že zhromaždené informácie odhalia rozdiel medzi predpokladaným pracovným zaťažením a časom, ktorý väčšina študentov skutočne potrebuje na dosiahnutie definovaných výsledkov vzdelávania, bude potrebná revízia pracovného zaťaženia, kreditov, výsledkov vzdelávania alebo vzdelávacích a výučbových aktivít a metód. Mohlo by to zahŕňať aj prepracovanie študijného programu a jeho vzdelávacích zložiek. Táto revízia by sa mala vykonať čo najskôr tak, aby nespôsobila problémy tým, ktorí program práve študujú, a mali by byť o nej informovaní všetci, ktorí sa na monitorovacom procese zúčastnili, aby sa na inštitúcii podporila pokračujúca kooperatívna kultúra spätnej väzby.

4

ECTS na mobilitu a uznávanie kreditov

ECTS na mobilitu a uznávanie kreditov

Táto časť sa zaoberá prenosom kreditov a uznávaním všeobecne, ktoré sa realizuje tak v študijnej mobilitě ako v mobilitě kreditov.

Úspešná vzdelávacia mobilita vyžaduje akademické uznávanie a prenos kreditov. Uznávanie kreditov je proces, prostredníctvom ktorého inštitúcia osvedčuje, že výsledky vzdelávania dosiahnuté a ohodnotené na inej inštitúcii spĺňajú požiadavky jedného z programov, ktoré ponúkajú.

Vzhľadom k rozmanitosti študijných programov a vysokoškolských inštitúcií je nepravdepodobné, že kredity a výsledky vzdelávania jednej vzdelávacej zložky budú v dvoch rôznych programoch identické. Toto platí ešte viac o uznávaní vzdelávania z iných vzdelávacích sektorov (napr.

odborné vzdelávanie a príprava). Odporúča sa preto otvorený a flexibilný prístup k uznávaniu kreditov získaných v inom kontexte, vrátane vzdelávacej mobility, ktorý je založený skôr na kompatibilitě výsledkov vzdelávania ako na ekvivalentnosti obsahu kurzov. V praxi uznávanie znamená, že počet kreditov získaných za kompatibilné výsledky vzdelávania dosiahnuté v inom kontexte, nahradí počet kreditov, ktoré sú pridelené kompatibilným výsledkom vzdelávania na inštitúcii, ktorá udeľuje titul.

Inštitúcie by mali svoje základné princípy uznávania zverejniť a ľahko sprístupniť.

4.1 Študijná mobilita

Študijné programy sa môžu líšiť v počte ECTS kreditov, ktoré (pozri okno Nota Bene v časti 3.1). Na účely uznávania kvalifikácií ako základu pre ďalšie štúdium rozdiel v počte ECTS kreditov získaných po úspešnom ukončení kvalifikácie nie je potrebné brať do úvahy. Výsledky vzdelávania študijného programu by mali byť hlavným faktorom, ktorý sa berie do úvahy. To znamená napríklad, že na účely posúdenia pre prijatie na magisterský program by sa mal porovnateľný bakalársky titul uznať nezávisle od toho, či je založený na 180 alebo 240 ECTS kreditoch.

Lisabonský dohovor o uznávaní

Lisabonský dohovor o uznávaní, ktorý vstúpil do platnosti v roku 1999, poskytuje právny rámec pre cezhraničné akademické uznávanie.

Dohovor stanovuje, že:

‘36. Zahraničné kvalifikácie na približne rovnakej úrovni sa môžu líšiť z hľadiska obsahu, profilu, pracovného zaťaženia, kvality a výsledkov vzdelávania. Pri posudzovaní zahraničných kvalifikácií treba uvedené rozdiely zvážiť flexibilným spôsobom. Iba podstatné rozdiely vzhľadom na účel, pre ktorý sa uznanie žiada (napr. akademické alebo skutočné profesné uznanie) by mali znamenať čiastočné uznanie alebo neuznanie zahraničných kvalifikácií.

37. Uznávanie zahraničných kvalifikácií by malo byť garantované, ak sa nepreukáže podstatný rozdiel medzi kvalifikáciou, pre ktorú sa požaduje uznanie, a príslušnou kvalifikáciou krajiny, v ktorej sa žiada o uznanie.’

Manuál pre uznávanie kvalifikácií v Európe (European Area of Recognition Manual) (EAR Manual, 2012) podáva nasledovné vysvetlenie interpretácie podstatného rozdielu:

‘Zameraním sa na päť kľúčových prvkov, ktoré spolu vytvárajú kvalifikáciu (úroveň, pracovné zaťaženie, kvalita, profil a výsledky vzdelávania) a tým, že sa berú do úvahy podstatné rozdiely, kompetentné orgány pre uznávanie zmenili svoj prístup a namiesto očakávania, že zahraničné kvalifikácie budú takmer úplne rovnaké ako tie, ktoré sa realizujú v ich vlastných krajinách, sa sústreďujú na ‘uznávanie’, ktoré akceptuje nepodstatné rozdiely.

Podstatné rozdiely sú rozdiely medzi zahraničnou a národnou kvalifikáciou, ktoré sú také závažné, že by s najväčšou pravdepodobnosťou zabránili žiadateľovi uspieť v požadovanej aktivite, ako napr. ďalšie štúdium, výskumná činnosť alebo zamestnanie.

Dôkazné bremeno podstatného rozdielu je na kompetentnom orgáne na uznávanie hostiteľskej krajiny a sprievodné pokyny sú nasledovné:

- nie každý rozdiel by sa mal považovať za 'podstatný';
- z existencie podstatného rozdielu nevyplýva povinnosť odmietnuť uznanie zahraničnej kvalifikácie;
- rozdiel by mal byť podstatný vo vzťahu k funkcii kvalifikácie a účelu, na ktorý sa uznanie kvalifikácie požaduje.

Pre viac informácií na tému podstatných rozdielov pozri E. Stephena Hunta a Sjura Bergana (2010).

Uznávanie odborných kvalifikácií

Smernica EÚ 2013/55/EÚ mení a dopĺňa smernicu 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií.

Umožňuje používať ECTS ako ďalší prostriedok na vyjadrenie dĺžky trvania denných študijných programov v prípade siedmich 'sektorových' profesií. Povinnosť vyjadriť dĺžku trvania kurzu z hľadiska počtu akademických rokov denného štúdia a celkového počtu hodín ostane pre lekárov, zdravotné sestry zodpovedné za všeobecnú starostlivosť, zubných lekárov a pôrodné asistentky. Pre veterinárnych lekárov, farmaceutov a architektov táto povinnosť zahŕňa len akademické roky denného štúdia.

Podobne sa ECTS môže použiť aj na úrovniach (d) a (e) kvalifikačnej sústavy použitej vo **všeobecnom systéme uznávania**, ktorý zahŕňa všetky ďalšie regulované povolania založené na kvalifikácii v EÚ a EHP/EEA.

Nová Smernica rozšírila svoje pôsobenie na uznávanie **pracovných stáží**, ktoré sú potrebné na získanie prístupu k regulovanému povolaniu. Môžu sa realizovať v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ/EHP bez ohľadu na to, kde sa poskytuje vzdelanie, a vychutnať si úplné uznanie. Odsek 27 uvádza, že 'uznanie odbornej stáže absolvovanej v inom členskom štáte by malo byť založené na jasnom písomnom opise vzdelávacích cieľov a pridelených úloh, ktoré určí stážistovi jeho poradca v hostiteľskom členskom štáte.' Článok 55a vyžaduje od príslušných orgánov, aby 'zverejnili pokyny pre organizáciu a uznávanie odborných stáží vykonávaných v inom členskom štáte alebo v tretej krajine, najmä pokiaľ ide o úlohu vedúceho stáže.'

Na záver nová smernica zavádza **spoločné vzdelávacie rámce** založené na 'spoločnom súbore vedomostí, zručností a kompetencií' požadovaných v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy požadované aspoň v jednej tretine členských štátov. Tieto učebné osnovy môžu navrhnúť zastupiteľské odborné orgány na úrovni EÚ, národnej úrovni alebo príslušné kompetentné orgány. Majú odkazovať na európske kvalifikačné rámce a môžu používať ECTS v plnom rozsahu.

4.2 Kreditová mobilita

ECTS bol navrhnutý na uľahčenie vzdelávacej mobility medzi inštitúciami na krátkodobé študijné pobyty ('kreditová mobilita'). Ako tento sprievodca jasne vysvetľuje, ECTS sa vyvinul a bol prijatý na účely zhromažďovania kreditov, ale stále zohráva veľmi dôležitú úlohu v mobilite študentov – uľahčuje prenos a uznávanie výsledkov mobilitného študenta.

V ECTS pomáhajú uľahčeniu uznávania kreditov na účely mobility nasledovné podporné dokumenty:

- Katalóg predmetov
- Zmluva o štúdiu
- Výpis výsledkov štúdia
- Certifikát o stáži

Tieto dokumenty poskytujú informáciu o dosiahnutých výsledkoch vzdelávania, na základe ktorých sa môže inštitúcia udeľujúca kvalifikáciu rozhodnúť o uznaní a prenose kreditov. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v kapitole 7 v Manuáli pre uznávanie na vysokých školách (European Recognition Manual for Higher Education Institutions) (2014). Uvedená kapitola obsahuje užitočný diagram znázorňujúci uznávanie doby štúdia v zahraničí.

Nota Bene

Zlaté pravidlo uznávania študijných výsledkov získaných v zahraničí počas kreditovej mobility v rámci dohôd medzi inštitúciami hovorí:

Všetky kredity získané počas obdobia štúdia v zahraničí alebo počas virtuálnej mobility – ako bolo dohodnuté v Zmluve o štúdiu a potvrdené Výpisom výsledkov – by mali byť neodkladne prenesené a započítané do celkových študijných výsledkov študenta bez dodatočnej práce alebo hodnotenia.

4.2.1 Obdobie pred kreditovou mobilitou

Na uľahčenie organizácie kreditovej mobility a jej uznania by sa všetky tri zapojené strany – študent, vysielajúca inštitúcia a prijímajúca inštitúcia alebo organizácia/podnik – mali dohodnúť na študijnom programe v zahraničí. To by mali formálne vyjadriť v Zmluve o štúdiu, ktorú podpíšu všetky tri strany pred začiatkom obdobia mobility. Cieľom Zmluvy o štúdiu je potvrdiť študentom, že kredity, ktoré úspešne získajú počas obdobia mobility budú uznané. Program Erasmus+ poskytuje inštitúciám participujúcim v programe formuláre pre Zmluvy o štúdiu a stáž. Taktiež poskytuje inštitúciám návod ako používať uvedené formuláre a stanovuje konkrétne lehoty a termíny, ktoré majú inštitúcie dodržiavať.

Vzdelávacie zložky, ktoré majú byť ukončené v rámci obdobia mobility, by spravidla nemali byť volené na základe ekvivalentnosti s konkrétnymi vzdelávacími zložkami na vysielajúcej inštitúcii. Výsledky vzdelávania celého programu v zahraničí by mali byť kompatibilné s výsledkami vzdelávania študijného programu na domácej inštitúcii, ktorých uznanie sa má zabezpečiť za študijné obdobie v zahraničí, alebo ich dopĺňať.

Tým sa zjednodušuje, aby sa kredity získané na prijímajúcej inštitúcii mohli flexibilne nahradiť ekvivalentným počtom kreditov v študijnom programe vysielajúcej inštitúcie. Je tiež možné zaznamenať obdobie mobility ako celok a nerozpisovať to podľa jednotlivých komponentov.

Zmluva o štúdiu by mala stanoviť súbor vhodných vzdelávacích zložiek, ktoré študent absoljuje na prijímajúcej inštitúcii, a vysvetliť, ako sa tieto budú integrovať do študijného programu vysielajúcej inštitúcie. Počet kreditov, ktoré majú študenti získať na prijímajúcej inštitúcii, by mal byť úmerný času štúdia realizovaného v zahraničí. Od študenta sa očakáva, že si vyberie vzdelávacie zložky, za ktoré získa 60 ECTS kreditov za celý akademický rok denného štúdia.

Prijímajúca inštitúcia sa zaväzuje, že prichádzajúceho študenta zaregistruje do plánovaných vzdelávacích zložiek a overí, že uvedené vzdelávacie zložky budú k dispozícii počas predpokladaného obdobia mobility.

Aj keď Zmluvu o štúdiu podpíšu všetky tri strany, je možné ju neskôr modifikovať, ak je to nevyhnutné. K tomu je potrebný súhlas všetkých troch zúčastnených strán.

Nové formy vzdelávania s podporou IKT umožňujú študentom prístup a účasť na kurzoch mimo svojej vlastnej inštitúcie (**'virtuálna mobilita'**). Takí študenti by mali mať k dispozícii jasné akademické poradenstvo a Zmluvu o štúdiu by mala podpísať 'vysielajúca inštitúcia' a študent.

V spoločných programoch prijímajú partnerské inštitúcie vopred dohodnuté mobilné schémy, ktoré zahŕňajú pravidlá na uznávanie kreditov. Zmluvy o štúdiu nie sú v spoločných programoch potrebné: kredity získané na partnerskej inštitúcii sa uznávajú automaticky, ak sa dodržiavajú dohodnuté pravidlá a sú splnené všetky podmienky. Avšak plánované vzdelávacie cesty musia byť študentovi jasné a Zmluva o štúdiu je v tomto prípade dobrá prax.

4.2.2 Obdobie po kreditovej mobilite

Prijímajúca inštitúcia poskytne vysielajúcej inštitúcii a študentovi Výpis výsledkov štúdia v primerane krátkom čase (dohodnutom medzi obidvomi inštitúciami) po vyhlásení výsledkov študenta na prijímajúcej inštitúcii.

Po úspešnom ukončení súboru vzdelávacích zložiek zahrnutých do Zmluvy o štúdiu a potvrdením vo Výpise výsledkov štúdia by mala vysielajúca inštitúcia plne uznať dohodnutý počet kreditov, preniesť ich do študentovho programu a použiť ich na splnenie požiadaviek na získanie kvalifikácie. Vysielajúca inštitúcia by mala jasne stanoviť, ako budú vzdelávacie zložky absolvované v zahraničí integrované do študijného programu domácej inštitúcie. Pokiaľ je to možné, známky sa prevedú (pozri Časť 4.3). Všetky tieto informácie by mali byť zaznamenané vo Výpise výsledkov štúdia (alebo v porovnateľnom doklade alebo databáze) a dané k dispozícii študentovi.

Na domovskej inštitúcii by mali byť definované jednotné inštitucionálne postupy

pre hodnotenie vzdelávacích zložiek, pre prípad, že by ich študenti neukončili úspešne na prijímajúcej inštitúcii. S takými postupmi by mali byť študenti oboznámení vopred.

Dodatok k diplomu bol navrhnutý, aby absolventom poskytol transparentný prehľad o ich výsledkoch. Preto sú úspešne absolvované vzdelávacie zložky v zahraničí zahrnuté do Výpisu výsledkov štúdia priložené k Dodatku k diplomu s pôvodnými originálnymi názvami (a ich prekladom do jazyka/jazykov, v ktorých sa Dodatok k diplomu vydáva), s údajmi o inštitúcii, kde ich absolvovali a udelených kreditoch a známkach. V prípade absolvovania stáží v zahraničí, sa prenos kreditov dokumentuje v Certifikáte o stáži a v Dodatku k diplomu alebo dokumente Europass - Mobilita. V prípade stáže čerstvých absolventov sa použitie dokumentu Europass - Mobilita dôrazne odporúča, pretože ich stáž sa realizuje po ukončení štúdia a ostatné dokumenty uvedené vyššie nie sú pre nich relevantné.

4.2.3 Inštitucionálne pravidlá a predpisy

Skúsenosti ukázali, že nasledovné osvedčené postupy uľahčujú manažment kreditovej mobility a uznávania.

Závazok inštitúcie

Mali by sa vypracovať konkrétne pravidlá špecifické pre vysokoškolské inštitúcie, ktoré sa zaoberajú uznávaním iných vzdelávacích skúseností, aby bolo možné uľahčiť zhromažďovanie kreditov a ich prenos prostredníctvom rôznych typov mobility (vrátane 'freemovers'), pracovných skúseností, virtuálneho vzdelávania, predchádzajúceho alebo informálneho vzdelávania.

Inštitúcia by mala jasne definovať zodpovednosť za realizáciu a monitorovanie kreditovej mobility a zabezpečiť, že postupy pri predkladaní žiadostí a kritériá výberu na mobilitu kreditov sú transparentné a spravodlivé, a že funguje odvolací mechanizmus. Na každej katedre, oddelení

alebo pre každý študijný odbor by mal byť vymenovaný pracovník formálne oprávnený prediskutovať program štúdia v zahraničí so študentom. Ďalej musí tento pracovník pred začiatkom obdobia mobility schváliť a podpísať v mene vysielajúcej inštitúcie Zmluvu o štúdiu a Výpis výsledkov štúdia po období kreditovej mobility⁴. Iní jednotlivci, ktorí na to nemajú oprávnenie, by nemali byť oslovovaní, aby vyjednávali akademické uznanie s pracovníkmi alebo s komisiou pred ani po študijnom období v zahraničí. Ani od študenta by sa nemalo žiadať, aby vykonával ďalšie skúšky alebo musel robiť prácu navyše, keď sa vráti.

⁴ Erasmus+ program poskytuje predlohu na Zmluvu o štúdiu, kde sú požiadavky na zodpovedné osoby definované nasledovne:

Zodpovedná osoba na vysielajúcej inštitúcii: vysokoškolský učiteľ, ktorý má právomoc schváliť program mobility pre odchádzajúcich študentov (Zmluvu o štúdiu), výnimočne ho pozmeniť, ak je to potrebné, ako aj garantovať plné uznanie takého programu v mene zodpovedného akademického orgánu.

Zodpovedná osoba na prijímajúcej inštitúcii: vysokoškolský učiteľ, ktorý má právomoc schváliť program mobility prichádzajúcich študentov a je povinný poskytnúť im odbornú podporu počas ich štúdia na prijímajúcej inštitúcii.

Výber partnerských inštitúcií

Odporúča sa uzatvárať bilaterálne dohody s vysokoškolskými inštitúciami:

- ktoré ponúkajú transparentné opisy svojich študijných programov, vrátane výsledkov vzdelávania, kreditov, vzdelávacích a učebných metód a postupov hodnotenia;
- vzdelávacie, vyučovacie a hodnotiace postupy ktorých môže vysielajúca inštitúcia akceptovať bez vyžadovania ďalšej práce alebo hodnotenia zo strany študenta;
- ktoré majú zabezpečenú kvalitu podľa svojich príslušných národných systémov.

Dohody sa nemusia uzatvárať iba s inštitúciami, ktoré ponúkajú podobné programy, ale aj s inštitúciami, ktoré vaše vlastné programy dopĺňajú.

Integrácia kreditovej mobility do programov

Zaradenie kreditovej mobility do učebných plánov uľahčuje uznávanie. Vysoké školy môžu:

- určiť semester alebo ročník v rámci študijného programu, kedy by bolo najvhodnejšie zaradiť pobyt v zahraničí do programu (mobilitné okno);
- naplánovať na ten semester/ročník také vzdelávacie zložky, v ktorých je ľahšie dosiahnuť výsledky vzdelávania v zahraničí (napr. medzinárodné alebo komparatívne predmety, výberové/volitelné predmety, prípravu záverečnej práce, jazykové kurzy, stáže);
- identifikovať partnerské inštitúcie, na ktorých by bolo možné dosiahnuť kompatibilné/komplementárne výsledky vzdelávania.

Nota Bene

V programe Erasmus+ sú viaceré charty, ako Charta vysokoškolského vzdelávania Erasmus (Inštitucionálny záväzok), Európska charta kvality mobility, Erasmus+ charta študenta (Európsky kód dobrej praxe pre študentov Erasmus+), ktoré poskytujú rámec pre organizovanie kreditovej mobility a uznávania.

4.3. Distribúcia známk

Na základe rôznych kultúrnych a akademických tradícií vyvinuli európske vzdelávacie systémy nielen rozdielne klasifikačné stupnice na národnej úrovni, ale používajú ich rôzne v rámci tej istej krajiny, v rôznych študijných odboroch alebo inštitúciách. Tieto rozdiely je nutné na jednej strane rešpektovať, ale zároveň je dôležité ich sprehladniť v rámci európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, aby známky udelené vo všetkých krajinách, študijných odboroch alebo inštitúciách mohli byť jednoznačne správne pochopené a aby ich bolo možné korektne porovnať.

Mobilitní študenti majú právo na spravodlivé zaobchádzanie a transparentné posúdenie svojich známk, keď sa kredity prenášajú z jednej inštitúcie do druhej, pretože prístup k ďalšiemu štúdiu, štipendia alebo iné benefity môžu závisieť od úrovne ich výkonu. Transparentnosť výkonnostných úrovní je rovnako dôležitá aj pre absolventov uchádzajúcich sa o zamestnanie vo vlastnej alebo inej krajine.

Aby sa zabezpečili transparentné a koherentné informácie o úrovni výkonu jednotlivých študentov, každá vysokoškolská inštitúcia by mala poskytnúť okrem svojej národnej/inštitucionálnej klasifikačnej stupnice a vysvetlenia tejto stupnice – tabuľku so štatistickou distribúciou známk vykonaných skúšok v každom študijnom programe alebo odbore, ktorý študent navštevoval. Tabuľka distribúcie známk ukazuje, ako sa klasifikačná stupnica skutočne používa v tomto študijnom programe. Distribučná tabuľka známk bola prvýkrát zavedená v Príručke užívateľa ECTS v roku 2009, ako náhrada za predchádzajúce klasifikačné stupnice ECTS (A, B, C, D, E), ktoré sa už nepoužívajú.

Aj v prípadoch, keď prevod známky nie je nutný v miestnej akademickej tradícii prijímajúcich inštitúcií, tabuľka výpočtu distribúcie známk podporuje spravodlivé zaobchádzanie s prichádzajúcimi študentmi po ich návrate na vysielajúcu inštitúciu. Treba poznamenať, že v rámci dobrej praxe sa osvedčilo poskytnúť členom interných skúšobných komisií podrobné štatistické údaje o známkovaní pri skúšaní, aby bol proces transparentnejší a naznačili sa prípadné disproporcie, ktoré môžu byť témou na ďalšie zváženie.

Partneri v spoločných študijných programoch by sa mali v rámci konzorcia vopred dohodnúť, ako budú riešiť známkovanie a prenos známk.

Distribučné tabuľky známk ukazujú, ako sa existujúce národné alebo inštitucionálne stupnice používajú na inštitúcií – či už v študijných programoch s otvoreným alebo obmedzeným prístupom – a umožňujú porovnanie so štatistickou distribúciou známk v zodpovedajúcej referenčnej skupine inej vysokoškolskej inštitúcie. Reprezentujú štatistickú distribúciu pozitívnych známk (vyhoveli a lepšie) udelených v každom študijnom odbore na konkrétnej inštitúcii. Je dôležité poskytnúť aj ďalšie informácie o miere úspešnosti na rovnakej úrovni zoskupenia, ale tie by sa nemali používať na prenos.

Tabuľky distribúcie známk musia byť vyvinuté v štandardizovanom formáte pre referenčné skupiny študentov zapísaných v študijných programoch patriacich do toho istého študijného zamerania. Tieto referenčné skupiny by mali mať spoľahlivú veľkosť z hľadiska počtu študentov a počtu rokov, ktoré sa berú do úvahy.

Kalkulácia distribučnej tabuľky známok je úloha, ktorá sa v mnohých inštitúciách realizuje na centrálnej úrovni. Vytvorenie distribučných tabuliek známok by nemalo inštitúciám spôsobovať neprimerané ťažkosti, keďže požadované údaje sú všeobecne dostupné v informačných systémoch inštitúcií a výpočet percent môže ľahko urobiť jednoduchý softvér. Vyžaduje to iba nasledovné kroky:

1. Identifikujte referenčné skupiny v rámci vašej inštitúcie použitím objektívnych a transparentných kritérií, ktoré by mali byť priložené k vyhotoveným tabuľkám distribúcie známok. Ak nie sú k dispozícii metódy založené na porovnateľných výsledkoch vzdelávania, odporúča sa použiť klasifikáciu ISCED-F, ktorá ponúka štandardizovanú a hierarchickú klasifikáciu študijných odborov. Aby mohli byť referenčné skupiny dosť veľké na štatisticky relevantné porovnanie, odporúča sa použiť kódy ISCED na 'úzkych' alebo 'detailných' úrovniach (Štatistický ústav UNESCO, 2014).
2. Vypočítajte absolútny počet známok udelených za úspešne vykonané skúšky v každej referenčnej skupine počas obdobia aspoň dvoch akademických rokov. Pamätajte, že informácia o miere úspešnosti môže byť poskytnutá všeobecne ako dodatočná informácia, ale nie v tomto výpočte.
3. Vypočítajte distribúciu známok z hľadiska percentuálneho podielu všetkých známok 'vyhovet' udelených referenčnej skupine a vypracujte kumulatívny percentuálny podiel. Výsledkom bude distribučná tabuľka známok s percentami a kumulatívnym percentuálnym podielom pre každú identifikovanú referenčnú skupinu.

Ilustračný príklad distribučnej tabuľky známok:

Známky používané na inštitúcii (od najvyššieho po najnižší stupeň vyhovenia)*	Počet udelených známok stupňa 'vyhovel' v referenčnej skupine	Percento každej známky z hľadiska celkového počtu udelených stupňov 'vyhovel'	Kumulatívny percentuálny podiel udelených známok 'vyhovel'
10	50	5%	5%
9	100	10%	15%
8	350	35%	50%
7	300	30%	80%
6	200	20%	100%
Spolu:	1,000	100%	

* Klasifikačné systémy/prístupy môžu byť stanovené na národnej úrovni.

Keď sa tabuľka zahrnie do Výpisu výsledkov študenta a do Dodatku k diplomu, uľahčí interpretáciu každej udelenej známky a nebude vyžadovať žiadne ďalšie výpočty. Prebiehajúci projekt „European Grade Conversion System“ (Systém prevodu európskych známok) (EGRACONS) pripravuje príklady na vizuálnu prezentáciu klasifikačnej tabuľky.

4.4 Prevod známok

Keď sa inštitúcie rozhodnú preniesť známky svojich mobilných študentov, akademický pracovník zodpovedný za prenos kreditov by mal porovnať tabuľku distribúcie známok zo svojej referenčnej skupiny s tou, ktorú vypracovala tá druhá inštitúcia pre paralelnú referenčnú skupinu. Postavenie každej známky v rámci uvedených dvoch tabuliek sa dá porovnať a na základe tohto porovnania sa jednotlivé známky prevedú.

Je typické, že percentuálne pásma známok sa prekrývajú. Cieľom tohto procesu je transparentnosť. Preto by sa mala prijímajúca inštitúcia rozhodnúť vopred, či bude brať do úvahy najnižšiu, priemernú alebo najlepšiu porovnateľnú známku z prekrývajúcich sa stupňov známok.

Príloha 2 obsahuje dva príklady, ako je možné prevod známok realizovať v praxi.

5

ECTS a celoživotné vzdelávanie

ECTS a celoživotné vzdelávanie

Táto časť sa zaoberá úlohou ECTS pri podpore celoživotného vzdelávania, otvorených vzdelávacích príležitostí, a uznávania predchádzajúceho vzdelania a skúseností.

5.1 Celoživotné vzdelávanie – príležitosť pre otvorené vzdelávacie modely

Vzdelávacie prostredie vysokoškolského vzdelávania zažíva s rýchlym rozvojom rozmanitejších a flexibilnejších vzdelávacích príležitostí veľkú zmenu, napr. kombinované vzdelávanie („blended learning“), nové formy otvoreného elektronického vzdelávania, hromadné otvorené online kurzy (Massive Open Online Courses, MOOCs), Otvorené vzdelávacie zdroje (OER), vzdelávanie prácou, sebariadené vzdelávanie, individuálne cesty vzdelávania, kontinuálny odborný rozvoj (pozri Časť 3). Rastúci počet učiacich sa navštevuje samostatné vzdelávacie jednotky alebo kurzy bez toho, aby smerovali ku konkrétnej kvalifikácii. Vysokoškolské vzdelávacie inštitúcie čelia potrebe uspokojiť diverzifikovanú skupinu študentov a poskytnúť príležitosti pre individuálne vzdelávacie kanály a rôzne spôsoby vzdelávania. V dôsledku toho sa mnohé diverzifikujú a ponúkajú vzdelávacie zložky a inovatívne spôsoby vzdelávania a výučby pre všetkých, prostredníctvom nových technológií a otvorených vzdelávacích zdrojov.

Výhoda ECTS je v tom, že je možné ho použiť vo všetkých spomínaných formách celoživotného vzdelávania aplikovaním tých istých princípov pre pridelenie kreditov, udeľovanie, zhromažďovanie a prenos. Rovnako ako sa kredity pridávajú zložkám, ktoré sú súčasťou študijných programov, kredity pridelené pre otvorené vzdelávanie a iné spôsoby celoživotného vzdelávania sú založené na pracovnom zaťažení, ktoré je zvyčajne potrebné na dosiahnutie definovaných výsledkov vzdelávania.

Poskytovatelia všetkých foriem ‘formálneho’ z hľadiska kvality overeného vysokoškolského vzdelávania ako otvorené vzdelávanie (t.j. tým istým spôsobom a splnením rovnakých štandardov ako tradičné vysokoškolské vzdelávacie inštitúcie) majú podporu používať ECTS a tie isté transparentné mechanizmy, ako sú opísané v tomto sprievodcovi. To značne uľahčí prechod medzi rôznymi spôsobmi vzdelávania, uznávanie a prenos a zároveň sa zvýši dôvera učiaceho sa a zainteresovanej strany vo výsledky otvoreného vzdelávania.

Kontinuálny profesijný rozvoj (CPD) sa stále viac uznáva ako nevyhnutný pre tých, ktorí pracujú v regulovaných profesiách. To platí najmä pre zdravotnícke profesie. CPD má cezhraničnú dimenziu, ktorej význam stále rastie. Bez ohľadu na to, či je dobrovoľný alebo povinný, odborníci aj poskytovatelia ho vnímajú ako formu celoživotného vzdelávania. Zahŕňa formálne a neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa. Zatiaľ čo zložky CPD je možné previesť do kvalifikácií druhého stupňa (magister) alebo profesionálnych doktorátov (v závislosti na národnej jurisdikcii), CPD ako výlučne odborná prax má špecifický charakter: môže byť samoriadená a hodnotená v rámci samohodnotenia, ktoré bude overené odborníkmi. Ale ak uvažujeme o zamestnateľnosti, o práve naďalej vykonávať prax, o zachovaní štandardov odbornej praxe, ochrane verejnosti a – v zdravotníckych profesiách – o bezpečnosti pacienta, znamená to, že výsledky dosiahnuté v kontinuálnom profesijnom vzdelávaní musia byť merateľné, verifikovateľné a certifikované uznaným/autorizovaným orgánom.

Ako je to možné dosiahnuť je otázka na diskusiu v rámci komunity CPD. Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) a ECTS sa vnímajú ako relevantné, pretože CPD je možné priradiť každej z ôsmich úrovní EQF. Avšak rozhranie medzi oboma systémami nie je ešte dostatočne priepustné a rôzne profesie majú rozdielne kultúry a národné subkultúry. Diskusia o vzťahoch medzi Európskymi kreditovými systémami stále pokračuje a očakáva sa, že povedie k lepšiemu objasneniu používania kreditov pre CPD. Zatiaľ sa poskytovateľom CPD na úrovniach päť až deväť odporúča zväziť použiteľnosť ECTS na účely transparentnosti, uznávania, zhromažďovania a prenosu kreditov, použitím metodológie predloženej v tomto sprievodcovi.

Kredity získané vo všetkých formách vysokoškolského vzdelávania, vrátane kontinuálneho a odborného vzdelávania, môžu byť uznané a zhromaždené na dosiahnutie kvalifikácie alebo nie, podľa želania študenta a/alebo požiadaviek na udelenie kvalifikácie. Niektorí samostatní učitelia sa môžu mať záujem absolvovať iba nejakú vzdelávaciu zložku bez toho, aby chceli získať kvalifikáciu. Pridelenie a zaznamenávanie kreditov im však môže umožniť využiť ich neskôr v budúcnosti, ak si to budú želať.

Dokumentovanie všetkých dosiahnutých vzdelávacích úspechov a udelení

zodpovedajúceho počtu ECTS kreditov na príslušnej úrovni vzdelávania umožňuje, aby to vzdelanie bolo uznané transparentným a overeným spôsobom, aby uvedené kredity mohli prispieť k získaniu budúcej kvalifikácie. Nástroje na validáciu – potvrzovanie a uznávanie vo formálnom vzdelávaní by sa mali prispôbiť rozvíjajúcemu vzdelávaciemu prostrediu, ktoré je širšie, diverzifikovanejšie a flexibilnejšie, uznávaním nových foriem otvoreného vzdelávania, ktoré umožňujú nové technológie. Korektné používanie ECTS výrazne zlepší a uľahčí tento proces.

5.2 Uznávanie predchádzajúceho vzdelania a skúseností

Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania by mali mať kompetencie udeliť kredity za výsledky vzdelávania získané mimo formálneho vzdelávacieho kontextu prostredníctvom pracovných skúseností, dobrovoľníckej práce, riadeného alebo samostatného štúdia za predpokladu, že tieto výsledky vzdelávania zodpovedajú požiadavkám ich kvalifikácie alebo vzdelávacích zložiek. Po uznaní výsledkov vzdelávania získaných prostredníctvom neformálneho a informálneho vzdelávania by malo automaticky nasledovať udelenie takého počtu ECTS kreditov, ako je pridelený zodpovedajúcej časti formálneho programu.

Rovnako ako v prípade formálneho vzdelávania, udeleniu kreditov predchádza posúdenie, aby sa overilo, či boli dosiahnuté výsledky vzdelávania. Metódy a kritériá hodnotenia by mali byť vytvorené tak, aby mohli merať dosiahnutie požadovaných

výsledkov vzdelávania na príslušnej úrovni bez ohľadu na špecifické vzdelávacie aktivity a pracovné zaťaženie. Napríklad 'účasť na diskusiách na vyučovaní' už nebude zahrnutá do hodnotenia, ale relevantným faktorom bude príslušný vzdelávací výsledok 'formulovanie argumentov v rámci interakcie v skupine'.

Odporúča sa na každej katedre alebo pre príslušný odbor vymenovať vhodného pracovníka, ktorý bude mať formálne kompetencie udeliť kredity za výsledky vzdelávania získané mimo formálneho vzdelávacieho kontextu na základe transparentných kritérií, ktoré si inštitúcia vytvorí a zverejní. Od týchto pracovníkov sa samozrejme očakáva, že všetko bude riadne zdokumentované a ich rozhodnutia oznamované príslušnej komisii prostredníctvom pravidelných správ (napr. na katedrovej, fakultnej alebo inštitucionálnej úrovni).

Existuje celý rad **metód hodnotenia na účely uznania** predchádzajúceho vzdelania a skúseností. Jedným z hodnotiacich nástrojov je metóda portfólia. Portfóliá obsahujú dokumenty, ktoré učiaci sa získali, aby preukázali individuálne zručnosti, ktoré dosiahli rôznymi spôsobmi.

Portfólio zohľadňuje zozbierané materiály, ktoré potvrdzujú zručnosti a vedomosti získané prostredníctvom predchádzajúcej skúsenosti v neformálnom vzdelávaní a informálnom učení sa. Portfólio obsahuje napr. odporúčania od zamestnávateľov a nadriadených; môže zahŕňať aj hodnotenie výkonu, životopis a ďalšie dokumenty. Použitím portfólia posudzovateľ analyzuje celý rad informácií, ktoré učiaci sa poskytli. Učiaci sa môžu počas prípravy svojich portfólií potrebovať pomoc a poradenstvo

Inštitúcie by mali vypracovať politiky na uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Tieto politiky by mali obsahovať prvky ako je poradenstvo, spätná väzba o výsledkoch hodnotenia a možnostiach učiacich sa odvolať sa. Inštitúcie by mali vytvoriť zariadenia pre poradenské a konzultačné služby a uznávanie neformálneho a informálneho učenia sa. Tie môžu mať rôznu podobu v závislosti od národných a inštitucionálnych zvyklostí (napr. môžu existovať v rámci jednej vysokoškolskej vzdelávacej inštitúcie alebo ako spoločné centrá pre niekoľko inštitúcií).

Inštitúcie by mali zverejniť svoje zvolené politiky a postupy na významnom mieste na svojich webových stránkach.

Uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa pomáha zvyšovať spoločenské začlenenie vysokých škôl. Rozšírenie možností prístupu pre učiacich sa z profesionálneho života a škály netradičných vzdelávacích prostredí umožňuje, aby sa celoživotné vzdelávanie stalo skutočnosťou. Inštitúcie by mali byť otvorené najmä uznávaniu odborného vzdelania a prípravy.

Proces udeľovania kreditov za neformálne alebo informálne učenie sa má štyri hlavné fázy:

1. Úvodné poradenstvo a usmernenie (čo proces ponúka učiacemu sa, aké sú kreditové limity pre neformálne/informálne učenie sa; aké sú náklady, úlohy a povinnosti učiaceho sa a tútora/poradcu; a rôzne vzdelávacie cesty na získanie kvalifikácie).
2. Podpora (proces reflexie; pochopenie výsledkov vzdelávania; identifikácia vlastných výsledkov vzdelávania; zhromažďovanie dôkazov a výber).
3. Uznanie/posúdenie (posúdenie dôkazov o dosiahnutí výsledkov vzdelávania a kritériá hodnotenia).
4. Udelenie kreditov (kredit udelený prostredníctvom tohto procesu má rovnakú hodnotu ako kredit získaný v rámci formálneho vzdelávania).

ECVET

Európsky kreditový systém pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET), ktorý bol vytvorený na základe Odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z roku 2009 (2009/C 155/02).

ECVET má uľahčiť prenos, zhromažďovanie a uznávanie hodnotených výsledkov vzdelávania (vzdelávacích výstupov) jednotlivcov, ktorých cieľom je získanie kvalifikácie v odbornom vzdelávaní a príprave (OVP).

Rovnako ako ECTS, ECVET uľahčuje a podporuje študentov pri vytváraní ich vlastných ciest vzdelávania pomocou zhromažďovania kreditov – či už v rámci určitej inštitúcie, z inštitúcie na inštitúciu, z krajiny do krajiny, a medzi rôznymi vzdelávacími subsystémami a kontextami vzdelávania (t.j. formálnom, neformálnom vzdelávaní a informálnom učení sa), a pomáha im budovať si vlastné učebné štýly a skúsenosti.

Rovnako ako ECTS, ECVET je založený na myšlienke 60 kreditov, ale pridelovanie kreditov je iné. ECVET sa často používa na zaznamenanie a zhromažďovanie hodnotených výsledkov vzdelávania bez prevodu na kreditové body. Preto by malo byť uznávanie vzdelávania z VET/OVP namiesto prevodu kreditov založené na výsledkoch vzdelávania.

6

ECTS a zabezpečovanie kvality

ECTS a zabezpečovanie kvality

Táto časť opisuje, ako ECTS prispieva k zvyšovaniu kvality na inštitúciách vysokoškolského vzdelávania (HEIs), a uvádza príklady hodnotenia implementácie ECTS.

Primárnu zodpovednosť za zabezpečovanie kvality má každá inštitúcia, ako dohodli ministri zodpovední za vzdelávanie krajín zapojených do Bolonského procesu (Berlínske komuniké, 2003). Interné zabezpečovanie kvality sa týka všetkých postupov, ktoré ponúkajú vysokoškolské inštitúcie, aby zabezpečili, že kvalita ich študijných programov a kvalifikácií spĺňa ich vlastné požiadavky ako aj požiadavky iných relevantných orgánov, ako sú agentúry na zabezpečenie kvality. Externé hodnotenie kvality vykonané agentúrami

na zabezpečovanie kvality poskytuje inštitúciám spätnú väzbu a informáciu pre zástupcov zainteresovaných strán. Zásady zabezpečovania kvality a príslušné procesy platia pre všetky formy učenia sa a vyučovania (formálne, neformálne, informálne, nové formy učenia sa, výučby a hodnotenia). *Európske normy a smernice na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania* (ENQA, 2005) podporujú interné a externé zabezpečovanie kvality.

Nota Bene

‘Európske normy a smernice (ESG) opisujú súbor štandardov a usmernení pre interné a externé zabezpečenie kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní. ESG nepredstavujú normy kvality, ani nepredpisujú, ako sa procesy na zabezpečenie kvality implementujú, ale poskytujú usmernenie pre oblasti, ktoré sú dôležité pre úspešné poskytovanie kvalitnej ponuky vzdelávania a vzdelávacieho prostredia vo vysokoškolskom vzdelávaní. ESG je potrebné prijímať v širšom kontexte, ktorý zahŕňa aj kvalifikačné rámce, ECTS a Dodatok k diplomu, ktoré tiež prispievajú k podpore transparentnosti a vzájomnej dôvery vo vysokoškolskom vzdelávaní v EHEA.’

Normy 1.2, 1.3, 1.4 a sprievodné usmernenia sa vzťahujú na oblasti ECTS (najmä tvorbu študijného programu, vzdelávanie zamerané na študenta, výučbu a hodnotenie a prijímanie študentov, študijné poriadky, uznávanie a certifikáciu).

Osvedčené postupy pri používaní ECTS pomôžu inštitúciám zlepšiť kvalitu študijných programov a ponuku vzdelávacej mobility. Preto by mala byť kvalita používania ECTS zabezpečená prostredníctvom vhodných evaluačných procesov (napr. monitorovanie, interné a externé posudzovanie kvality a spätná väzba od študentov) a kontinuálneho zlepšovania kvality. Pri hodnotení efektivity študijného programu (vrátane výsledkov vzdelávania, pracovného zaťaženia a metód hodnotenia) sa použije rad opatrení. Tie môžu zahŕňať vysoký počet študentov, ktorí

zanechali štúdium alebo neuspeli, alebo nadštandardne dlhé štúdium. Program možno považovať za efektívny, keď sú jeho ciele dosiahnuté v stanovenom čase, to znamená, keď študenti dosiahnu definované výsledky vzdelávania, zhromaždia požadované kredity a získajú kvalifikáciu ako je plánované v študijnom programe. Pri každej analýze by sa však mali jednotlivé prvky pozorne rozlišovať a kriticky posúdiť, pretože môžu tiež poukazovať na neefektívne plánovanie alebo poskytovanie programu alebo neadekvátne opatrenia na podporu študentov.

Na hodnotenie kvality implementácie ECTS je možné použiť nasledovné ukazovatele:

- Vzdelávacie zložky sú vyjadrené vo vzťahu k príslušným výsledkom vzdelávania a je poskytnutá jasná informácia o ich úrovni, kreditoch, realizácii a hodnotení;
- Štúdium môže byť ukončené v čase, ktorý mu bol oficiálne pridelený (t.j. pracovné zaťaženie určené pre akademický rok, semester, trimester alebo jednu vzdelávaciu zložku je reálne);
- Ročné monitorovanie skúma akékoľvek odchýlky v štruktúre dosiahnutých výkonov a výsledkov a následne sú prijaté opatrenia na zodpovedajúce úpravy;
- Študenti dostanú podrobné informácie a rady, aby vedeli sledovať pravidlá študijných predpisov, využiť možnosti flexibilných ciest vzdelávania a zvoliť si vzdelávacie zložky, ktoré sú na primeranej úrovni pre ich kvalifikáciu;
- Študenti sú informovaní o výsledkoch bezodkladne.

Pre mobilných študentov a uznávanie to znamená, že:

- procesy na prenos kreditov sú zahrnuté do monitorovacích, kontrolných a overovacích postupov;
- sú poverení pracovníci zodpovední za uznávanie a prenos kreditov;
- Zmluvy o štúdiu sú vyplnené vo všetkých prípadoch; ich vypracovanie a akékoľvek následné zmeny sú predmetom citlivých a napriek tomu účinných schvaľovacích procesov;
- prichádzajúci mobilní študenti absolvujú riadne vzdelávacie zložky z existujúceho Katalógu predmetov; sú hodnotení a známokovaní ako domáci študenti;
- poskytnú sa podrobné výpisy zaznamenávajúce kredity a udelené známky;
- uznajú sa všetky kredity spojené s úspešným ukončením vzdelávacích zložiek, ktoré boli absolvované v rámci schválenej Zmluvy o štúdiu v jej konečnej verzii; výsledky budú oznámené a odovzdané bezodkladne;
- existujú klasifikačné tabuľky na interpretáciu udelených známok, aby známky – a nie iba kredity – boli zodpovedajúcim spôsobom zohľadnené v každej získanej konečnej kvalifikácii.

Zástupcovia študentov by sa mali aktívne zapojiť do procesov zabezpečenia kvality pre ECTS:

- Pri internom zabezpečovaní kvality študenti poskytujú informácie (v pravidelných prieskumoch, fókusových skupinách); participujú na príprave inštitucionálnych samohodnotiacich správ; aktívne sa zapájajú a angažujú v orgánoch zodpovedných za interné procesy zabezpečovania kvality a monitorovanie pridelovania ECTS kreditov.
- Pri externom zabezpečovaní kvality, sú študenti členmi externých panelov pre hodnotenie vysokoškolských inštitúcií a/alebo študijných programov.

7

ECTS a podporné dokumenty

ECTS a podporné dokumenty

Používanie ECTS podporujú dokumenty založené na princípoch opísaných v tomto sprievodcovi. Táto časť navrhuje prvky, ktoré by mali byť zahrnuté do uvedených dokumentov, pretože predstavujú široko používaný a prijatý spôsob odovzdávania informácií, ktorý je užitočný pre všetkých študentov (vrátane mobilných a nemobilných študentov), akademických a administratívnych pracovníkov, zamestnávateľov a ostatné zainteresované strany.

Aby mohli slúžiť potrebám študentov, inštitúcie by mali zaznamenávať ich výsledky transparentným a ľahko zrozumiteľným spôsobom. Preto tento sprievodca ponúka typ obsahu, ktorý sa odporúča zahrnúť do hlavných mobilných dokumentov s cieľom podporiť lepšie porozumenie medzi rôznymi inštitúciami a krajinami, ako aj internými a externými zainteresovanými stranami.

7.1 Katalóg predmetov

Katalóg predmetov obsahuje podrobné, ľahko zrozumiteľné a aktuálne informácie o vzdelávacom prostredí na vysokej škole, ktoré by mali byť k dispozícii študentom pred nástupom a počas celého štúdia, aby mali možnosť robiť správne rozhodnutia a využiť svoj čas čo najefektívnejšie. Informácie sa týkajú napríklad ponúkaných kvalifikácií, procesov vzdelávania, výučby a hodnotenia, úrovne študijných programov, jednotlivých vzdelávacích zložiek a študijných materiálov. Katalóg predmetov by mal obsahovať mená príslušných kontaktných osôb spolu s informáciou o tom, ako, kedy a kde je možné ich kontaktovať.

Katalóg predmetov by mal byť zverejnený na webovej stránke inštitúcie a uvádzať názvy kurzov/predmetov v štátnom jazyku

(alebo v regionálnom jazyku, ak je to relevantné) a v angličtine, aby k nemu mali všetky zainteresované strany ľahký prístup. Mal by byť zverejnený s dostatočným predstihom, aby mali potenciálni študenti možnosť individuálnej voľby.

Inštitúcia má právo rozhodnúť o formáte katalógu a o poradí poskytnutých informácií. Použitie spoločnej štruktúry navrhutej nižšie však umožňuje ľahšiu porovnateľnosť Katalógu predmetov a zlepšuje jeho transparentnosť. V každom prípade by mal Katalóg predmetov obsahovať všeobecnú informáciu o inštitúcii, jej vybavení a službách, ako aj akademickú informáciu o poskytovaných študijných programoch a jednotlivých vzdelávacích zložkách.

Odporúčané položky pre Katalóg predmetov

Všeobecné informácie:

- meno a adresa
- opis inštitúcie (vrátane typu a statusu)
- akademické orgány
- akademický kalendár
- zoznam ponúkaných študijných programov
- požiadavky na prijatie, vrátane jazykovej politiky a registračných postupov
- všeobecné pravidlá na uznávanie kreditovej mobility a predchádzajúceho vzdelávania (formálne, informálne a neformálne)
- smernica pre pridelovanie kreditov ECTS (inštitucionálny kreditový rámec)
- opatrenia pre akademické poradenstvo

Vybavenie a služby:

- študijné oddelenie
- ubytovanie/bývanie
- stravovanie
- životné náklady
- finančná podpora pre študentov
- zdravotnícke zariadenia
- poistenie
- zariadenia pre študentov so zdravotným postihnutím a špeciálnymi potrebami
- vzdelávacie zariadenia
- možnosti medzinárodnej mobility
- praktické informácie pre prichádzajúcich mobilných študentov
- jazykové kurzy
- možnosti pracovných stáží
- športové a rekreačné zariadenia
- študentské združenia

Informácie o študijných programoch:

- udeľovaná kvalifikácia
- dĺžka študijného programu
- počet kreditov
- úroveň kvalifikácie podľa Národného kvalifikačného rámca a Európskeho kvalifikačného rámca
- študijný odbor/odbory (napr. ISCED-F)
- špecifické požiadavky na prijatie (ak je to relevantné)
- osobitné opatrenia na uznávanie predchádzajúceho vzdelávania (formálne, neformálne a informálne) (ak je to relevantné)
- požiadavky na kvalifikáciu a predpisy, vrátane požiadaviek na spôsob ukončenia (ak je to relevantné)
- profil študijného programu (pozri kapitolu o tvorbe programu)
- výsledky vzdelávania študijného programu
- diagram štruktúry študijného programu s kreditmi (60 ECTS za ekvivalent akademického roku riadneho štúdia)
- forma štúdia (denné/externé/e-learning atď.)
- skúšobný poriadok a klasifikačná stupnica
- povinné alebo voliteľné okná mobility (ak je to relevantné)
- pracovná stáž/stáže (ak je to relevantné)
- vzdelávanie prácou
- riaditeľ programu alebo ekvivalent
- profesijné profily absolventov
- prístup k ďalšiemu štúdiu

Pre spoločné programy sa odporúčajú niektoré ďalšie prvky/informácie:

- informácia o forme diplomu a Dodatku k diplomu (spoločné/dvojité/viacnásobné)
- členovia konzorcia a ich úloha
- mobilitná štruktúra programu

Informácie o jednotlivých vzdelávacích zložkách:

- kód
- názov
- typ (povinná/voliteľná)
- stupeň (krátky/prvý/druhý/tretí)
- rok štúdia, kedy sa zložka bude poskytovať (ak je to relevantné)
- semester/trimester, kedy sa zložka bude poskytovať
- počet pridelených ECTS kreditov
- meno vyučujúceho/vyučujúcich
- výsledky vzdelávania
- spôsob poskytovania (prezenčné, dištančné vzdelávanie atď.)
- prerekvizity a ko-rekvizity (ak je to relevantné)
- obsah predmetu
- odporúčaná alebo povinná literatúra a ďalšie vzdelávacie zdroje/nástroje
- plánované vzdelávacie aktivity a metódy výučby
- metódy a kritériá hodnotenia
- vyučovací jazyk

7.2 ECTS a podporné dokumenty na kreditovú mobilitu

Zmluva o štúdiu poskytuje oficiálnu, záväznú dohodu medzi študentom, vysielajúcou inštitúciou a prijímajúcou inštitúciou/organizáciou/spoločnosťou o všetkých vzdelávacích aktivitách, ktoré sa majú realizovať.

Schválenie Zmluvy o štúdiu a jej zmien je možné prostredníctvom digitálnych podpisov alebo kópií skenovaných podpisov zaslaných elektronicky, podľa inštitucionálnych predpisov alebo zaužívanej praxe.

7.2.1 Zmluva o štúdiu pre kreditovú mobilitu za účelom štúdia

Odporúčané položky pre Zmluvu o štúdiu pre kreditovú mobilitu za účelom štúdia:

- meno a kontaktné údaje študenta
- mená, adresy a akademické a/alebo administratívne kontaktné osoby vysielajúcej a prijímajúcej inštitúcie
- študijný odbor študenta na vysielajúcej inštitúcii (kódy ISCED-F)
- stupeň štúdia (krátky/prvý/ druhý/ tretí stupeň)
- obdobie štúdia (od/do) na prijímajúcej inštitúcii
- študijný program v zahraničí: odkaz na Katalóg predmetov na prijímajúcej inštitúcii a zoznam vzdelávacích zložiek, ktoré bude navštevovať (s kódmi a ECTS kreditmi)
- vzdelávacie zložky, od ktorých bude študent oslobodený na vysielajúcej inštitúcii, ak budú zložky absolvované v zahraničí úspešne ukončené alebo je ustanovené, že obdobie mobility bude uznané ako celok (napr. v prípade mobility okien a stupňov, kde je integrované povinné obdobie mobility v zahraničí)
- podpisy troch zúčastnených strán (študenta, zástupcov vysielajúcej a prijímajúcej inštitúcie)

7.2.2 Zmluva o štúdiu pre pracovné stáže

Zmluva o štúdiu je tiež nevyhnutná pre pracovné stáže ako záväzný dokument uvádzajúci vzdelávacie aktivity, ktoré má študent vykonať v rámci tejto vzdelávacej zložky.

Zväzok prijímajúcej organizácie je poskytnúť kvalitnú pracovnú stáž, relevantnú pre študentovu cestu vzdelávania s jasne definovanými výsledkami a vydať Certifikát o absolvovaní stáže po úspešnom ukončení stáže.

Vysielajúca inštitúcia sa zaväzuje zabezpečiť kvalitu a relevantnosť pracovnej stáže, monitorovať pokrok študenta, a uznať ECTS kredity za úspešne dosiahnuté výsledky vzdelávania.

Zmluvu o štúdiu pre stáže by mali podpísať tri strany: študent, vysielajúca inštitúcia a prijímajúca organizácia/spoločnosť.

Odporúčané položky pre Zmluvu o štúdiu pre stáže:

- meno a kontaktné údaje študenta
- mená, adresy a kontaktné osoby vysielajúcej inštitúcie a prijímajúcej organizácie/spoločnosti/atď.
- študijný odbor študenta na vysielajúcej inštitúcii (kódy ISCED-F)
- stupeň štúdia (krátky/prvý/ druhý/tretí stupeň)
- typ organizácie/spoločnosti (súkromná/verejná/atď.)
- obdobie štúdia (od/do) na prijímajúcej inštitúcii a ECTS kredity
- výsledky vzdelávania, ktoré má stážista dosiahnuť po ukončení stáže
- podrobný program obdobia stáže, vrátane úloh/výstupov
- počet pracovných hodín za týždeň
- úroveň kompetencie v jazyku pracoviska, ktorú študent má alebo plánuje dosiahnuť pred začiatkom študijného obdobia (ak je to relevantné)
- opatrenia na monitorovanie a plán hodnotenia
- opatrenia týkajúce sa zmien v Zmluve o štúdiu pre stáže
- opatrenia na uznanie na vysielajúcej inštitúcii
- podpisy troch strán (študenta, zástupcu vysielajúcej organizácie, a prijímajúcej organizácie/spoločnosti – vrátane vedúceho/mentora stážistu)

7.3 Výpis výsledkov

Výpis výsledkov poskytuje aktuálny záznam pokroku študentov v ich štúdiu: s údajmi o vzdelávacích zložkách, ktoré absolvovali, počte ECTS kreditov, ktoré získali, a známkach, ktoré im boli udelené.

Vzhľadom na to, že Výpis výsledkov je zásadný dokument na zaznamenávanie pokroku a uznávanie dosiahnutých študijných výkonov, je dôležité určiť, kto je zodpovedný za jeho vystavenie, ako sa výpis vypracuje a ako sa doručí. Väčšina inštitúcií vydáva Výpis výsledkov zo svojich inštitucionálnych databáz. Je dôležité mať na pamäti, že výpis je možné použiť aj v iných kontextoch, a preto by mal byť

vystavený transparentne, kompletne a jasne.

V prípade kreditovej mobility prijímajúca inštitúcia poskytne Výpis výsledkov všetkým mobilným študentom a odošle ho vysielajúcej inštitúcii a študentovi na konci obdobia štúdia, aby sa formálne osvedčilo ukončenie práce, udelené kredity a miestne známky získané počas obdobia mobility. Výpis by mal byť zaslaný v primerane krátkom čase od oznámenia študentových výsledkov na prijímajúcej inštitúcii (pozri časť o kreditovej mobilite a uznávaní).

Výpis výsledkov

Odporúčané položky pre Výpis výsledkov:

- meno študenta
- kód a/alebo kontaktné údaje o študentovi (ak je to relevantné)
- mená a kontakty na inštitúcii
- študijný odbor študenta a/alebo názov programu
- aktuálny rok štúdia
- vzdelávacie zložky absolvované na inštitúcii (vrátane kódov, kreditov a miestnych známok)
- opis inštitucionálneho systému známkovania
- informácia o distribúcii známok v identifikovanej referenčnej skupine
- dátum vydania a podpis zodpovednej osoby

Vysielajúca inštitúcia by mala poskytnúť študentom ich Výpis výsledkov (alebo ekvivalentný dokument/výpis z databázy), bez ďalších požiadaviek v primeranom časovom období. Toto zabezpečí jasné uznávanie výstupov mobility v zahraničí.

Do študijnej mobility sa odporúča zahrnúť zložky, ktoré boli nahradené v rámci študijného programu na domovskej inštitúcii, počet kreditov, ktoré zastupujú, a, kde je to vhodné, prevod známok, ktoré študent získal v zahraničí.

Ak je obdobie mobility uznané ako celok a nie ako jednotlivé vzdelávacie zložky, vysielajúca inštitúcia by mala iba zaregistrovať počet kreditov, miestne známky (ak je to relevantné) a výsledky vzdelávania definované pre celé obdobie mobility.

V prípade stáží obsahuje Výpis výsledkov vysielajúcej inštitúcie dostatočné informácie potrebné pre postupy uznávania stanovené v Zmluve o štúdiu pred mobilitou. To môže zahŕňať získanie konkrétneho počtu kreditov, známky a pod.

7.4 Certifikát o absolvovaní stáže

Certifikát o absolvovaní stáže si kladie za cieľ zabezpečiť transparentnosť a ukázať hodnotu skúseností zo stáže študenta. Tento dokument vydáva prijímajúca organizácia/podnik stážistovi po ukončení stáže a môže byť doplnený o ďalšie dokumenty, ako napríklad odporúčacie listy.

Certifikát o absolvovaní stáže

Odporúčané položky pre Certifikáty o absolvovaní stáže:

- meno študenta
- názov organizácie/podniku
- kontaktné údaje o organizácii / podniku [ulica, mesto, krajina, telefón, e-mail, webová stránka]
- typ organizácie/podniku (súkromný/verejný/tretí sektor/...)
- začiatok a koniec stáže
- podrobný program stáže, zoznam úloh
- získané vedomosti, zručnosti (intelektuálne a praktické) a kompetencie (dosiahnuté výsledky vzdelávania)
- hodnotenie výkonu študenta
- dátum vystavenia, meno a podpis zodpovednej osoby v prijímajúcej organizácii/podniku

Pod'akovanie

Pod'akovanie

Tento sprievodca je výsledkom veľkého množstva práce, ktorá bola vykonaná v posledných rokoch v rámci bolonského procesu a v jednotlivých krajinách. Bolo by nemožné vyjadriť poďakovanie všetkým organizáciám a jednotlivcom, ktorí to všetko realizovali.

Európska komisia obzvlášť ďakuje členom ad hoc pracovnej skupiny, ktorých nominovali krajiny európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania a organizácie participujúce na revízii Uživateľskej príručky, za ich podporu a nasadenie:

Tim Birtwistle (Spojené kráľovstvo UK)

Regine Bolter (Rakúsko)

Howard Davies (Európska asociácia univerzít – EUA)

Béatrice Delpouve (Francúzsko)

Roza Dumbraveanu (Moldavsko)

Luc François (Belgicko)

Volker Gehmlich (Nemecko)

Nerses Gevorgyan (Arménsko)

Judit Hidasi (Maďarsko)

Maria Kelo (Európska sieť pre zabezpečovanie kvality vo vysokom školstve – ENQA)

Eliane Kotler (Francúzsko)

Sandra Kraze (Európska asociácia inštitúcií vysokoškolského vzdelávania – EURASHE)

Jan Erik Lundquist (Švédsko)

Raimonda Markeviciene (Litva)

Lene Oftedal (Nórsko)

John Reilly (Spojené kráľovstvo)

Maria Sticchi Damiani (Taliansko)

Anthony Vickers (Spojené kráľovstvo)

Nevena Vuksanovic (Európska únia študentov – ESU)

Robert Wagenaar (Holandsko)

Príloha 1 Slovník

C

Celoživotné vzdelávanie (Lifelong learning)

Všetky aktivity učenia sa v priebehu života s cieľom zlepšiť vedomosti, zručnosti a kompetencie v rámci osobnej, občianskej, spoločenskej a/alebo pracovnej perspektívy (Komunikácia (2001) 678).

Programy a služby, ktoré prispievajú k celoživotnému vzdelávaniu v rámci oblasti vysokoškolského vzdelávania, môžu zahŕňať hlavné študijné programy, kontinuálne vzdelávanie, večerné kurzy, špecifické programy pre diaľkových študentov, prístup do knižníc a zariadení vysokoškolských inštitúcií, dištančné vzdelávanie, školenia, cieleňé vedenie a poradenské služby spolu s inými akciami a iniciatívami.

Certifikát o absolvovaní stáže (Work Placement Certificate)

Dokument vydáva prijímajúca organizácia/podnik stážistovi po ukončení stáže a môže byť doplnený o ďalšie dokumenty, ako napríklad odporúčacie listy. Certifikát o stáži si kladie za cieľ zabezpečiť transparentnosť a dokumentovať hodnotu skúseností zo stáže študenta.

Cesta vzdelávania (Learning pathway)

Cesta vzdelávania je cesta, ktorú učiaci sa sleduje, aby mohol postupne nadobúdať vedomosti a získať požadovaný súbor kompetencií. Cesta vzdelávania môže byť usmernená prostredníctvom poradenstva a nariadení inštitúcie (vrátane uznania

predchádzajúceho vzdelania a skúseností) a rôzne cesty vzdelávania môžu viesť k udeleniu tej istej kvalifikácie. V podstate pojem 'cesta vzdelávania' kladie dôraz na voľbu študenta, ako dosiahne požadované ciele vzdelávania.

D

Deskripty definujúce stupne (referenčné úrovne) (Cycle (Level) Descriptors)

Generické vyjadrenia o očakávaných výsledkoch vzdelávania pre každý z troch stupňov. Dobrým príkladom všeobecných deskriptorov študijných stupňov (referenčných úrovní) sú takzvané Dublinské deskripty, ktoré slúžili ako jeden zo základov (spolu s ECTS) pre Kvalifikačný rámec pre európsky priestor vysokoškolského vzdelávania.

Deskripty definujúce úrovne (Level descriptors)

Pozri pod 'Deskripty definujúce stupne (referenčné úrovne)' a 'Dublinské deskripty'.

Distribučná tabuľka známok (Grade distribution table)

Distribučné tabuľky známok ukazujú, ako sa existujúca národná alebo inštitucionálna klasifikačná stupnica používa na inštitúciu – či sú to systémy s otvoreným prístupom alebo výberové/selektívne – a umožňujú porovnanie so štatistickou distribúciou známok v zodpovedajúcej referenčnej skupine inej inštitúcie. Predstavujú štatistickú distribúciu pozitívnych známok (vyhovelo a vyššie) udelených v každom študijnom

odbore na konkrétnej inštitúcii.

Dodatok k diplomu (Diploma Supplement)

Dodatok k diplomu (DS) je dokument, doplnok k vysokoškolskému diplomu poskytujúci štandardizovaný opis povahy, úrovne, kontextu, obsahu a statusu štúdií, ktoré absolvoval jeho držiteľ. Vydávajú ho inštitúcie vysokoškolského vzdelávania podľa noriem schválených Európskou komisiou, Radou Európy a organizáciou UNESCO. Dodatok k diplomu je aj súčasťou nástrojov transparentnosti Europass.

Obsahuje informácie v nasledovných ôsmich bodoch:

- držiteľ kvalifikácie,
- kvalifikácia,
- stupeň a funkcia vzdelania,
- obsah štúdia a dosiahnuté výsledky,
- certifikácia dodatku,
- informácie o príslušnom národnom systéme vysokoškolského vzdelávania (poskytnuté národnými informačnými centrami pre uznávanie dokladov o akademickom vzdelaní NARIC),
- ďalšie relevantné informácie.

Absolventi vo všetkých krajinách, ktoré sú zapojené do bolonského procesu, majú automaticky právo na dodatok k diplomu vystavený bezplatne a v jednom z hlavných európskych jazykov.

Dublinské deskriptory (Dublin Descriptors)

Dublinské deskriptory sú deskriptory študijných stupňov (alebo 'deskriptory referenčných úrovní') predložené v roku 2003 a prijaté v roku 2005 ako Kvalifikačný rámec pre Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania.

Ponúkajú generické vyjadrenia charakteristických očakávaných výkonov a schopností spojených s kvalifikáciami, ktoré predstavujú koniec každého (bolonského) stupňa alebo úrovne.

Deskriptory sú formulované z hľadiska úrovni kompetencií, nie výsledkov vzdelávania, a umožňujú rozlišovať zoširoka a všeobecne medzi rôznymi stupňami. Referenčné úrovne zahŕňajú nasledujúcich päť aspektov:

- vedomosti a porozumenie,
- aplikovanie vedomostí a porozumenia,
- vytvorenie úsudku,
- komunikácia,
- schopnosť učiť sa po celý život (celoživotné vzdelávanie).

E

Erasmus+

Program EÚ pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport na obdobie rokov 2014 až 2020 (Nariadenie (EÚ) č. 1288/2013).

Europass - Mobilita (Europass Mobility)

Europass je súbor piatich dokumentov (Životopis, Jazykový pas, Europass - Mobilita, Doplnok k certifikátu, Dodatok k diplomu), ktoré majú za cieľ predstaviť zručnosti, schopnosti a kvalifikácie v rámci Európy jasne, ľahko a zrozumiteľne. Europass - Mobilita je dokument na zaznamenanie vedomostí a zručností získaných v inej európskej krajine, vypracovaný inštitúciami zapojenými do mobility jednotlivca (vysielajúca a prijímajúca inštitúcia).

Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie (EQF) European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF)

Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie je spoločný európsky referenčný rámec, ktorý umožňuje krajinám Európskej únie navzájom prepojiť svoje kvalifikačné systémy. Bol prijatý Európskym parlamentom a Radou 23. apríla 2008. EQF používa osem referenčných úrovní založených na výsledkoch vzdelávania, ktoré sú definované z hľadiska vedomostí, zručností a kompetencií. Ťažisko sa presúva zo vstupu (dĺžky vzdelávacej skúsenosti, typu inštitúcie) na to, čo držiteľ kvalifikácie skutočne vie a je schopný robiť. Tým sa stávajú kvalifikácie v rôznych krajinách a systémoch Európskej únie čitateľnejšie a zrozumiteľnejšie.

Európsky priestor pre vysokoškolské vzdelávanie (EHEA) European Higher Education Area (EHEA)

Európsky priestor pre vysokoškolské vzdelávanie (EHEA) sa začal vyhlásením pri

príležitosti desiateho výročia bolonského procesu počas budapeštiansko-viedenskej konferencie ministrov zodpovedných za vzdelávanie v marci 2010. V nadväznosti na hlavný cieľ bolonského procesu od svojho vzniku v roku 1999, EHEA má zabezpečiť porovnateľnejšie, kompatibilné, koherentné a atraktívne systémy vysokoškolského vzdelávania v Európe.

Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET)

Cieľom systému ECVET je umožniť prenos, uznávanie a zhromažďovanie výsledkov vzdelávania na účely získania kvalifikácie. Je to decentralizovaný systém spoliehajúci sa na dobrovoľnú účasť členských štátov a aktérov odbornej prípravy, rešpektujúc národné legislatívy a nariadenia. Poskytuje metodologický rámec na opis kvalifikácií na základe výsledkov vzdelávania použitím jednotiek umožňujúcich pridelenie prenosných bodov/kreditov v členských štátoch s odlišnými vzdelávacími a kvalifikačnými rámcami. ECVET je založený na zmluvách medzi partnermi týkajúcich sa transparentnosti kvalifikácií a vzájomnej dôvery zapojených aktérov (ECVET, 2010).

Európsky systém na prenos a zhromažďovanie kreditov (ECTS) European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)

Systém zhromažďovania a prenosu kreditov zameraný na študenta založený na princípe transparentnosti procesov vzdelávania, výučby a hodnotenia. Jeho cieľom je zjednodušiť plánovanie, poskytovanie a hodnotenie študijných programov a mobility študentov prostredníctvom uznávania výsledkov vzdelávania, kvalifikácií a období štúdia.

F**Flexibilita (Flexibility)**

Vzťahuje sa na opatrenia, pomocou ktorých je poskytovanie vysokoškolského vzdelania flexibilnejšie. Zmyslom tohto konceptu je otvorenie vysokoškolského vzdelávania pre väčší počet ľudí a zvýšenie adaptability na rozmanité životné svety v modernej spoločnosti. Pojem sa vzťahuje aj na flexibilitu pri tvorbe študijných programov a prístupy k učeniu sa a vyučovaniu.

Formálne vzdelávanie (Formal learning)

Vzdelávanie zvyčajne poskytnuté vo vzdelávacej alebo školiacej inštitúcii, štruktúrované (pokiaľ ide o vzdelávacie ciele, čas alebo podporu vzdelávania) a vedie k certifikácii. Formálne vzdelávanie je z pohľadu učiaceho sa úmyselné.

Freemover (Free mover)

Študent participujúci na kreditovej mobilite mimo organizovaného programu študentských mobilit (napríklad Erasmus+). Freemover si vyberie hostiteľskú inštitúciu a organizuje si svoju kreditovú mobilitu na tejto inštitúcii sám.

I**Informálne učenie sa (Informal learning)**

Vzdelávanie, ktoré je výsledkom každodenných aktivít spojených s prácou, rodinným životom alebo trávením voľného času a nie je organizované ani štruktúrované podľa cieľov, času ani podpory vzdelávania; informálne učenie sa nemusí byť z pohľadu vzdelávajúceho sa zámerné; príkladmi výsledkov vzdelávania získaných prostredníctvom informálneho učenia sa sú zručnosti získané životnými alebo pracovnými skúsenosťami, zručnosti v oblasti riadenia projektov alebo v oblasti informačných a komunikačných

technológií získané v práci, naučené jazyky a medzikultúrne zručnosti získané počas pobytu v inej krajine, zručnosti v oblasti informačných a komunikačných technológií získané mimo zamestnania, zručnosti získané prostredníctvom dobrovoľníckych činností, kultúrnych aktivít, športu, práce s mládežou a prostredníctvom činností v domácnosti, napríklad starostlivosť o dieťa (Odporúčanie Rady 2012/C 398/01).

J**Jednotka študijného programu (Course unit)**

Samostatná formálne štruktúrovaná vzdelávacia skúsenosť. Mala by mať koherentný a explicitný súbor výsledkov vzdelávania, definované vzdelávacie aktivity v súlade s časom prideleným v rámci učebných osnov a príslušnými kritériami hodnotenia.

K**Katalóg predmetov (Course Catalogue)**

Katalóg predmetov obsahuje detailné, ľahko zrozumiteľné a aktuálne informácie o vzdelávacom prostredí vysokej školy (všeobecné informácie o inštitúcii, jej vybavení a službách, ako aj akademické informácie o jej študijných programoch a jednotlivých vzdelávacích zložkách), ktoré by mali byť študentom k dispozícii pred nástupom a počas celého štúdia. To im umožní robiť správne rozhodnutia a využívať svoj čas čo najefektívnejšie.

Katalóg predmetov by mal byť zverejnený na internetových stránkach inštitúcie, s uvedením názvov kurzov/predmetov v štátnom jazyku (alebo v jazyku regiónu, ak je to relevantné) a v angličtine, aby k nim mali všetky zainteresované strany ľahký prístup. Inštitúcia sa môže rozhodnúť

o formáte Katalógu predmetov, ako aj o poradí poskytovaných informácií. Katalóg by mal byť zverejnený s dostatočným predstihom, aby mali budúci študenti možnosť správne si vybrať.

Kompetencia (Competence)

Európsky kvalifikačný rámec (EQF) definuje kompetenciu ako spôsobilosť použiť vedomosti, zručnosti a osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti v pracovných alebo študijných situáciách a v odbornom a osobnom rozvoji. V kontexte EQF je kompetencia opísaná vo vzťahu k zodpovednosti a samostatnosti.

Podpora kompetencií je cieľom všetkých vzdelávacích programov. Kompetencie sa rozvíjajú vo všetkých jednotkách programu a hodnotia sa v rôznych fázach vzdelávacieho programu. Niektoré kompetencie sa vzťahujú na oblasť predmetu (špecifické pre určitý odbor), iné sú generické (spoločné pre všetky študijné programy). Je obvyklé, že kompetencia sa rozvíja integrovaným a cyklickým spôsobom počas celého vzdelávacieho programu.

Kontinuálny profesijný rozvoj – CPD (Continuing Professional Development - CPD)

Jedným z aspektov celoživotného vzdelávania, niekedy označovaný ako kontinuálny profesijný rozvoj, CPD opisuje zručnosti, vedomosti a skúsenosti, ktoré jednotlivec získava formálne a informálne v rámci svojej práce, a ktorý stavia na jeho základných kvalifikáciách a príprave. Stále častejšie je v profesijných a odborných povolaniach formálna požiadavka na pokračovanie vzdelávania/učenia sa a na rozvoj vedomostí, zručností a kompetencií počas celej kariéry, aby bolo možné držať krok a byť schopný pracovať bezpečne, zákonne a efektívne. Formálny kontinuálny

profesijný rozvoj, ktorý požadujú jednotlivé profesie, je overovaný a dokumentovaný. Zamestnávateľia stále viac očakávajú, že jednotlivec bude mať formálne uznanú dokumentáciu svojho CPD, ktorý sa tak stáva dôležitou súčasťou vzdelávacieho programu.

Kredit ECTS (Credit – ECTS)

Kredity ECTS vyjadrujú objem učenia na základe definovaných výsledkov vzdelávania a s nimi spojeného pracovného zaťaženia. 60 ECTS kreditov sa pridružuje výsledkom vzdelávania a s nimi súvisiacemu pracovnému zaťaženiu za celý akademický rok denného štúdia alebo jeho ekvivalentu, ktorý zvyčajne zahŕňa rad vzdelávacích zložiek, ktorým sú (na základe výsledkov vzdelávania a pracovného zaťaženia) pridelené kredity. ECTS kredity sa zvyčajne vyjadrujú v celých číslach.

Kreditová mobilita (Credit mobility)

Mobilita výmenného študenta, ktorý je na študijnom pobyte v hostiteľskej inštitúcii určité obdobie, počas ktorého vykonáva aktivity, za ktoré sa udeľujú kredity, ktoré sú následne uznané domovskou inštitúciou.

Kritériá hodnotenia (Assessment criteria)

Opisy očakávaných výkonov a ich úroveň, ktorými učitelia sa preukáže, že dosiahol príslušný výsledok vzdelávania.

Metódy a kritériá hodnotenia pre vzdelávaciu zložku musia byť primerané a v súlade s definovanými výsledkami vzdelávania a absolvovanými vzdelávacími aktivitami.

Kvalifikácia (Qualification)

Akademický titul, diplom alebo iný certifikát vydaný kompetentným orgánom osvedčujúci úspešné ukončenie akreditovaného študijného programu.

M

Metódy hodnotenia (Assessment methods)

Všetky formy písomných, ústnych a praktických testov/skúšok, projektov, vystúpení, prezentácií a portfólií, ktoré sa používajú na hodnotenie výkonu učiaceho sa a na potvrdenie dosiahnutia výsledkov vzdelávania vzdelávacej zložky (modulu).

Modul (Module)

Jednotka študijného programu v systéme, v ktorom má každá jednotka rovnaký počet kreditov alebo jeho násobky.

N

Národný kvalifikačný rámec (NQF) (National Qualifications Framework – NQF)

Nástroj na klasifikáciu kvalifikácií podľa súboru kritérií predosiahnuté špecifikované stupne vzdelania, ktorého cieľom je zahrnúť a koordinovať národné kvalifikačné pod-systémy a zlepšiť transparentnosť, prístup, rozvoj a kvalitu kvalifikácií vo vzťahu k trhu práce a občianskej spoločnosti (Odporúčanie Rady 2012/C 398/01).

Národné kvalifikačné rámce zahŕňajú všetky kvalifikácie vzdelávania – alebo vysokoškolské kvalifikácie, v závislosti od politiky príslušnej krajiny – v systéme vzdelávania. Ukazujú, čo sa môže očakávať, že učiaci sa bude vedieť, čomu bude rozumieť a čo bude schopný urobiť na základe príslušnej kvalifikácie (výsledky vzdelávania), ako aj ako sa kvalifikácie vymedzujú

v rámci systému, to znamená, ako sa učiaci sa môžu pohybovať medzi kvalifikáciami v jednom systéme vzdelávania.

Národné kvalifikačné rámce vyvinuli kompetentné štátne orgány príslušnej krajiny v spolupráci so širokou škálou zainteresovaných strán, vrátane vysokoškolských inštitúcií, študentov, zamestnancov a zamestnávateľov.

Neformálne vzdelávanie (Non-formal learning)

Vzdelávanie, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom plánovaných činností (pokiaľ ide o vzdelávacie ciele, čas vyhradený na vzdelávanie), pri ktorých je k dispozícii určitý druh podpory (napr. vzťah medzi študentom a učiteľom); môže zahŕňať programy na výučbu pracovných zručností, programy gramotnosti pre dospelých, ako aj pre základné vzdelávanie osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku; medzi veľmi bežné prípady neformálneho vzdelávania patria vnútropodniková odborná príprava, prostredníctvom ktorej spoločnosti aktualizujú a zdokonaľujú zručnosti svojich pracovníkov, ako napr. zručnosti v oblasti informačných a komunikačných technológií, štruktúrované vzdelávanie online (napr. využívaním otvorených vzdelávacích zdrojov) a kurzy organizované organizáciami občianskej spoločnosti pre svojich členov, svoju cieľovú skupinu alebo pre širokú verejnosť (Odporúčanie Rady 2012/C 398/01).

Okno mobility (Mobility window)

Okno mobility je obdobie vyhradené pre medzinárodnú mobilitu študentov, ktorá je začlenená do učebných osnov študijného programu (Ferencz et al., 2013).

Otvorené hromadné online kurzy (MOOCs) (Massive Open Online Courses - MOOCs)

Bezplatné kurzy, ktoré umožňujú otvorený prístup bez obmedzenia a poskytujú sa online zvyčajne s podporou spoluštudujúcich alebo automatizovanou pomocou. Kurzy MOOCs majú spravidla vysoké počty zapísaných účastníkov.

Otvorené vzdelávacie zdroje (OER/OVZ) (Open Educational Resources – OER)

Digitalizované materiály poskytované voľne a otvorene učiteľom, študentom a samostatne učiacim sa osobám na účely použitia a opakovaného použitia pri výučbe, učení sa a výskume; zahŕňajú obsah vzdelávania, softvérové nástroje na rozvoj, používanie a šírenie obsahu, ako aj zdroje na vykonávanie, akými sú napríklad otvorené licencie; OVZ sa vzťahujú aj na nahromadené digitálne kapacity, ktoré sa môžu prispôbiť a ktoré poskytujú výhody bez toho, aby obmedzovali možnosti ich využitia pre iných (Odporúčanie Rady 2012/C 398/01).

Postup (Progression)

Proces, ktorý umožňuje učiacim sa prejsť z jednej fázy kvalifikácie na ďalšiu a získať prístup k vzdelávacím programom, ktoré sú prípravou na kvalifikácie vyššej úrovne alebo stupňa ako tie, ktoré už získali.

Pracovná stáž (Work placement)

Plánované obdobie skúsenosti mimo vysokej školy (napríklad na pracovisku) s cieľom pomôcť študentom rozvíjať konkrétne zručnosti, vedomosti alebo pochopenie ako súčasť svojho študijného programu.

Pracovné zaťaženie (Workload)

Odhad času, ktorý učiaci sa zvyčajne potrebujú na ukončenie všetkých vzdelávacích aktivít, ako prednášky, semináre, projekty, praktická práca, pracovné stáže, samostatné štúdium, potrebných na dosiahnutie definovaných výsledkov vzdelávania vo formálnom vzdelávacom prostredí. Pomer pracovného zaťaženia v rozsahu celého akademického roka k 60 kreditom často formálne určujú národné právne predpisy. Vo väčšine prípadov sa pracovné zaťaženie pohybuje v rozmedzí od 1500 do 1800 hodín za akademický rok, čo znamená, že jeden kredit zodpovedá 25 až 30 hodinám práce. Treba si uvedomiť, že to predstavuje typické pracovné zaťaženie a že skutočný čas potrebný na dosiahnutie výsledkov vzdelávania sa bude u jednotlivých študentov líšiť.

Pravidlá postupu/Študijné predpisy (Progression rules)

Súbor pravidiel, ktoré definujú podmienky pre postupovanie učiacich sa v rámci kvalifikácií alebo na iné kvalifikácie.

Prenos (kreditov) (Transfer (of credits))

Proces, keď sa kredity udelené v jednom kontexte (študijný program, inštitúcia) uznajú v inom formálnom kontexte na účely získania kvalifikácie. Kredity udelené študentom v jednom programe sa môžu preniesť z jednej inštitúcie, aby sa akumulovali inom študijnom programe, ktorý ponúka tá istá alebo iná inštitúcia. Prenos kreditov je kľúčom k úspešnej študijnej mobilite. Inštitúcie, fakulty alebo katedry môžu uzatvárať zmluvy, ktoré garantujú automatické uznávanie a prenos kreditov.

Prenos kreditov (Credit transfer)

Proces, ktorý umožňuje, aby kredity získané a udelené na vysokoškolskej inštitúcii v jednom kontexte boli uznané a započítané do splnených požiadaviek na získanie kvalifikácie na inej inštitúcii v inom kontexte; alebo proces, ktorý umožňuje, aby kredit získaný v určitom študijnom programe prispel k splneniu požiadaviek iného študijného programu.

Pridelovanie kreditov (Allocation of credits)

Proces priradenia počtu kreditov kvalifikáciám, študijným programom alebo jednotlivým vzdelávacím zložkám. Kredity sa pridávajú celým kvalifikáciám alebo študijným programom podľa národnej legislatívy alebo praxe, kde je to vhodné, a s odkazom na národný a/alebo Európsky kvalifikačný rámec. Pridávajú sa vzdelávacím zložkám, ako jednotky študijného programu, záverečné práce, vzdelávanie prácou a pracovné stáže, pričom základom je pridelenie 60 kreditov za celý akademický rok denného štúdia, podľa odhadovaného pracovného zaťaženia potrebného na dosiahnutie definovaných výsledkov vzdelávania za každú zložku.

Program (vzdelávací) (Programme (educational))

Súbor vzdelávacích zložiek – založený na výsledkoch vzdelávania – ktoré sa uznávajú na udelenie určitej kvalifikácie.

Rámec pre kvalifikácie v európskom priestore pre vysokoškolské vzdelávanie (QF-EHEA) Framework for

Qualifications of the European Higher Education Area (QF-EHEA)

V európskom priestore pre vysokoškolské vzdelávanie existuje kvalifikačný rámec na dvoch úrovniach. Nadradený preklenujúci rámec (QF-EHEA) bol prijatý v roku 2005 a všetky členské štáty sa zaviazali, že vyvinú národné kvalifikačné rámce, ktoré budú kompatibilné s týmto nadradeným rámcom.

Národný kvalifikačný rámec pre vysokoškolské vzdelávanie zahŕňa všetky kvalifikácie v systéme vysokoškolského vzdelávania. Zahŕňa očakávané výsledky vzdelávania pre danú kvalifikáciu a ukazuje, ako sa študenti môžu pohybovať medzi kvalifikáciami.

Cieľom QF-EHEA je usporiadať národné kvalifikácie vysokoškolského vzdelávania do preklenujúceho celoeurópskeho kvalifikačného rámca. V tomto rámci sú kvalifikácie definované podľa úrovni komplexnosti a obtiažnosti (bakalársky, magisterský, doktorský stupeň).

QF-EHEA rozoznáva štyri hlavné stupne, ktoré opisujú 'Dublinské deskriptory'. Ponúkajú generické vyjadrenia o charakteristických očakávaniach výsledkov a schopností spojených s kvalifikáciami, ktoré predstavujú koniec každého stupňa. Krátke, prvé a druhé stupne charakterizuje aj rozsah kreditov.

S

Spoločný diplom (Joint degree)

Jediný diplom udelený študentovi, ktorý udeľujú vysokoškolské inštitúcie ponúkajúce spoločný program a národne uznávaný diplom ako uznávané ukončenie spoločného programu (EQAR, 2015).

Spoločný program (Joint programme)

Integrovaný študijný program koordinovaný a ponúkaný spoločne rôznymi vysokoškolskými inštitúciami, ktorý vedie k dvojitému/viacnásobnému alebo spoločnému diplomu (EQAR, 2015).

Stupeň (Cycle)

Jedným z cieľov Bolonskej deklarácie z roku 1999 bolo 'prijat' systém s dvoma stupňami (pregraduálnym a graduálnym). V roku 2003 bolo do bolonskej štruktúry zahrnuté aj doktorandské štúdium označované ako tretí stupeň v bolonskej štruktúre. Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (EHEA) takto definoval hierarchiu troch vysokoškolských stupňov (prvý, druhý a tretí stupeň štúdia). Všetky vysokoškolské kvalifikácie v EHEA sú umiestnené v rámci týchto troch stupňov.

Š

Študent (Student)

Učiaci sa zaregistrovaný na formálnom vzdelávacom programe na inštitúcii vysokoškolského vzdelávania. Otázka, či zvolit' termín 'študent' alebo 'učiaci sa' v tomto Sprievodcovi bola dôkladne prediskutovaná s pracovnou skupinou a zainteresovanými stranami. Vzhľadom k všeobecnému posunu smerom k flexibilnejšiemu poskytovaniu vzdelávania bolo dohodnuté, že výraz 'učiaci sa' je vhodnejší vo viacerých kontextoch. Zistilo sa však, že keďže väčšina vysokoškolských vzdelávacích systémov je organizovaná tak, že poskytuje formálne programy jasne definovanej skupine študentov, termín 'študent' sa bude používať tak, aby zahŕňal všetkých učiacich sa na inštitúciách vysokoškolského vzdelávania (či už denných alebo externých, zapojených do dištančného vzdelávania, vzdelávania v škole alebo na pracovisku), ktorí sa snažia získať kvalifikáciu alebo navštevujú samostatné vzdelávacie jednotky alebo kurzy.

Študijná mobilita (Degree mobility)

Vzdelávacia mobilita na účely získania titulu, aj keď je iba časť programu absolvovaná v zahraničí, napr. v rámci spoločne poskytovaných študijných programov alebo v rámci študijného programu, v ktorom sa udeľujú spoločné diplomy (Mapping University Mobility Project, 2015).

Študijný program (Degree programme)

Súbor vzdelávacích zložiek, ktoré vedú k udeleniu titulu študentovi po úspešnom splnení všetkých požiadaviek.

Učiaci sa (Learner)

Jednotlivec zapojený do vzdelávacieho procesu (formálneho, neformálneho alebo informálneho učenia sa). Žiaci a študenti sú učiaci sa zapojení do formálneho procesu vzdelávania.

Udelenie/Udeľovanie kreditov (Award of credits)

Akt formálneho udelenia študentom a iným učiacim sa kreditov, ktoré sú priradené kvalifikácii a/alebo jej zložkám, ak dosiahnu stanovené výsledky vzdelávania. Národné orgány by mali určiť, ktoré inštitúcie majú právo udeľovať kredity ECTS. Kredity sa udeľujú jednotlivým študentom potom, ako ukončili požadované vzdelávacie aktivity a dosiahli definované výsledky vzdelávania, ako dokazuje príslušné hodnotenie.

Ak študenti a iní učiaci sa dosiahli výsledky vzdelávania v iných formálnych, neformálnych a informálnych vzdelávacích kontextoch alebo časových rámcoch, kredity je možné udeliť prostredníctvom úspešného hodnotenia a uznania týchto výsledkov vzdelávania.

Uznávanie (akademické uznávanie) (Recognition - academic recognition)

Schválenie kurzov, kvalifikácií alebo diplomov z jednej (domácej alebo zahraničnej) vysokoškolskej inštitúcie druhou na účely prijatia študentov na ďalšie štúdium.

Akademické uznávanie sa môže požadovať na účely akademickej kariéry na druhej inštitúcii a v mnohých prípadoch na prístup k iným možnostiam zamestnanosti na trhu práce (akademické uznávanie na profesijné

účely). Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania rozlišuje tri hlavné úrovne uznávania, ako aj s nimi spojené nástroje (ako navrhuje Lisabonský dohovor a Bolonská deklarácia):

- i. uznávanie kvalifikácií, vrátane predchádzajúcich vzdelávacích a profesijných skúseností, ktoré umožňuje prístup alebo opätovný prístup do vysokoškolského vzdelávania,
- ii. uznávanie krátkych študijných období vo vzťahu k mobilite študentov, základným nástrojom ktorého je ECTS (Európsky systém na prenos kreditov),
- iii. uznávanie celých stupňov, ktorého hlavným nástrojom je Dodatok k diplomu (Vlăsceanu et al., 2004).

Uznávanie kreditov (Recognition of credits)

Proces, prostredníctvom ktorého inštitúcia potvrdzuje, že výsledky vzdelávania dosiahnuté a hodnotené na inej inštitúcii spĺňajú (niektoré alebo všetky) požiadavky určitého programu, jeho zložky alebo kvalifikácie.

Uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (Recognition of non-formal and informal learning)

Proces, prostredníctvom ktorého inštitúcia potvrdzuje, že výsledky vzdelávania dosiahnuté a overené v inom kontexte (neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa) spĺňajú (niektoré alebo všetky) požiadavky určitého študijného programu, jeho zložky alebo kvalifikácie.

Uznávanie odborných kvalifikácií (Recognition of professional qualifications)

Smernica 2005/36/EC stanovuje pravidlá pre členské štáty EÚ pre prístup alebo vykonávanie regulovaného povolania na základe držania osobitnej odbornej kvalifikácie. Smernica stanovuje, že hostiteľský členský štát má uznať odborné kvalifikácie získané v inom členskom štáte, ktoré ich držiteľ oprávňuje vykonávať rovnaké povolanie – na prístup k tomu povolaniu a jeho výkonu.

Uznanie odbornej kvalifikácie zo strany hostiteľského členského štátu umožňuje príslušným osobám získať v tomto členskom štáte prístup k rovnakému povolaniu, ako je povolanie, pre ktoré sú kvalifikovaní v domovskom členskom štáte a vykonávať ho v hostiteľskom členskom štáte za tých istých podmienok ako ich štátni príslušníci (Smernica 2005/36/EC).

Uznávanie predchádzajúceho vzdelávania a skúseností (Recognition of prior learning and experience)

Uznanie predchádzajúceho vzdelávania je potvrdenie výsledkov buď formálneho vzdelávania, neformálneho vzdelávania alebo informálneho učenia sa získaných pred požiadaním o potvrdenie (Odporúčanie Rady 2012/C 398/01).

Validácia/Potvrdenie (Validation)

Proces, ktorým splnomocnený orgán dosvedčuje, že jednotlivec získal výsledky vzdelávania, ktoré sa posúdili podľa príslušnej normy a pozostáva z nasledujúcich štyroch rôznych etáp:

1. **Identifikácia** konkrétnych skúseností jednotlivca prostredníctvom rozhovoru;
2. **Dokumentácia** na zviditeľnenie skúseností jednotlivca;
3. Formálne **hodnotenie** týchto skúseností;
4. **Certifikácia** výsledkov posúdenia, ktoré môže viesť k čiastočnej alebo plnej kvalifikácii (Odporúčanie Rady 2012/C 398/01).

Virtuálna mobilita (Virtual mobility)

Cezhraničné elektronické vzdelávanie (t.j. keď študent sleduje kurzy dištančného vzdelávania, ktoré ponúka inštitúcia vysokoškolského vzdelávania v zahraničí). Virtuálna mobilita môže pomôcť pri podpore a doplnení fyzickej mobility. Virtuálna mobilita môže hrať významnú úlohu v stratégii internacionalizácie inštitúcie (Mapping University Mobility Project, 2015).

Výpis výsledkov štúdia (Transcript of Records)

Aktuálny záznam o pokroku študenta v štúdiu: vzdelávacie zložky, ktoré absolvoval, počet ECTS kreditov, ktoré získal,

a dosiahnuté známky. Ide o zásadný dokument na zaznamenanie a uznanie študijných výkonov, vrátane študentskej mobility. Väčšina inštitúcií vydáva Výpis výsledkov zo svojich inštitucionálnych databáz.

Výsledok vzdelávania (Learning outcome)

Vyhlásenia o tom, čo učiaci sa vie, čomu rozumie a čo dokáže vykonávať po ukončení vzdelávacieho procesu. Dosiachnutie výsledkov vzdelávania musí byť posúdené prostredníctvom postupov založených na jasných a transparentných kritériách. Výsledky vzdelávania sa pridelujú jednotlivým vzdelávacím zložkám a študijným programom ako celku. Používajú sa aj v európskom a národných kvalifikačných rámcoch na opis definujúci referenčné úrovne jednotlivých kvalifikácií.

Vzdelávacia mobilita (Learning mobility)

Vzdelávacia mobilita sa obvykle chápe v spojení s fyzickou mobilitou, v rámci ktorej učiaci sa/študent odíde na inštitúciu v inej krajine na časť alebo celý študijný program. Väčšina takej mobility sa realizuje v kontexte plánovaných alebo organizovaných študijných programov. Kredity získané na takej mobilite formálne uzná vysielajúca inštitúcia.

Realizuje sa aj pomerne veľké množstvo mobility typu 'freemover', ktorá závisí od vlastnej iniciatívy jednotlivca.

Popri fyzickej mobilite je stále viac možné, aby sa študenti zúčastnili aj na virtuálnej

mobilita. Tá môže byť organizovaná prostredníctvom spoločných alebo zdieľaných študijných plánov, alebo prostredníctvom Otvorených univerzít, Otvorených vzdelávacích zdrojov, hromadných online kurzov MOOC, alebo iných online materiálov.

Vzdelávacia zložka (Educational component)

Samostatná a formálne štruktúrovaná vzdelávacia skúsenosť (ako napríklad jednotka študijného programu, modul, pracovná sťaž).

Vzdelávanie prácou (Work-based learning)

Vzdelávanie poskytované univerzitou, fakultou alebo iným poskytovateľom na pracovisku, zvyčajne pod dohľadom osoby z rovnakého podniku ako aj profesionálneho učiteľa z prostredia mimo podniku (Scottish Funding Council, 2015).

Vzdelávanie zamerané na študenta (Student-Centred Learning)

Prístup k vzdelávaniu vyznačujúci sa inovatívnymi metódami výučby, ktorý sa zameriava na podporu vzdelávania komunikáciou s učiteľmi a študentmi a ktorý berie študentov vážne ako aktívnych účastníkov vo svojom vlastnom procese vzdelávania podporujúc prenosné zručnosti, ako napríklad kompetenciu riešiť problémy, kritické a reflektívne myslenie (ESU, 2010).

Z

Zabezpečovanie kvality (Quality assurance)

Proces alebo súbor postupov prijatých na národnej alebo inštitucionálnej úrovni, aby sa zabezpečila kvalita vzdelávacích programov a udeľovaných kvalifikácií.

Zabezpečovaním kvality by sa malo zaistiť vzdelávacie prostredie, v ktorom obsah študijných programov, možnosti vzdelávania a zariadenia sú vhodné na daný účel. Zabezpečovanie kvality sa často uvádza v kontexte trvalého cyklu zlepšovania kvality (t.j. činnosti na zabezpečovanie a zlepšovania kvality).

Zhromažďovanie kreditov (Accumulation of credits)

Proces zhromažďovania kreditov udelených za dosiahnutie výsledkov

vzdelávania jednotlivých vzdelávacích zložiek vo formálnych kontextoch a za iné vzdelávacie aktivity realizované v informálnych a neformálnych kontextoch. Študent môže kumulovať kredity na účely získania kvalifikácie podľa požiadaviek inštitúcie, ktorá udeľuje titul, alebo na dokumentovanie osobných úspechov na účely celoživotného vzdelávania.

Zmluva o štúdiu (Learning Agreement)

Formalizovaná dohoda troch strán zapojených do mobility – študent, vysielajúca inštitúcia a prijímajúca vysokoškolská inštitúcia alebo organizácia/podnik – na uľahčenie organizácie kreditovej mobility a jej uznania. Zmluvu majú podpísať všetky tri strany pred začiatkom obdobia mobility a jej zámerom je potvrdiť študentovi, že kredity, ktoré úspešne získa počas obdobia mobility, budú uznané.

Príloha 2

Príklady na prevod známok

Príklady na prevod známok⁵

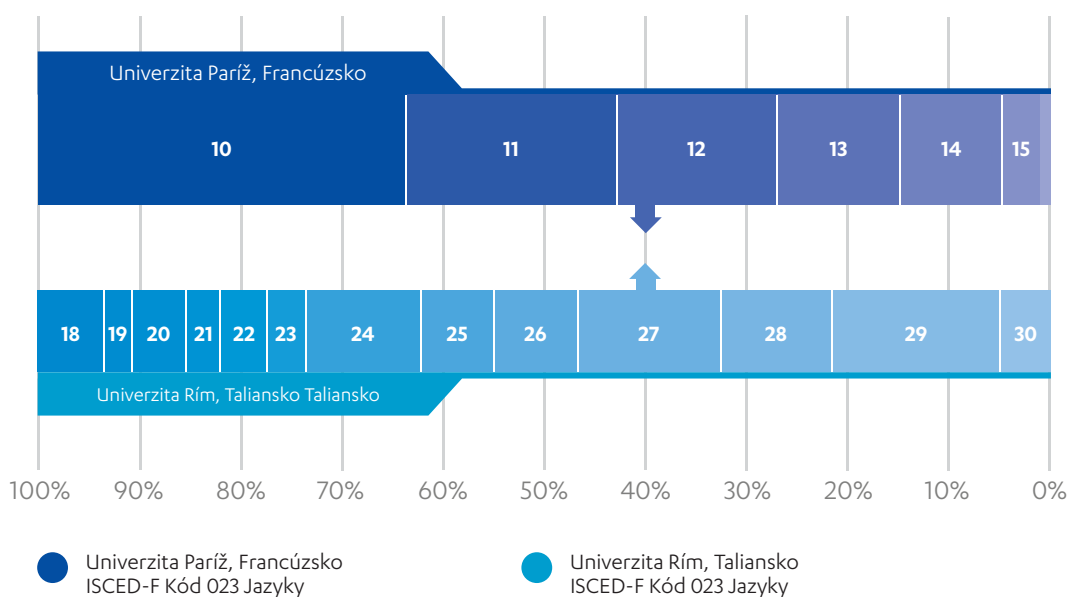
1 Prevod známok použitím dvoch tabuliek distribúcie známok z dvoch referenčných skupín patriacich do rôznych národných klasifikačných systémov:

Referenčná skupina A v Taliansku (*Stupne pásma 'vyhovel' od 18 do 30 cum laude*)

Referenčná skupina /Študijný odbor: ISCED kód 023 Jazyky

Referenčná skupina B vo Francúzsku (*Stupne pásma 'vyhovel' od 10 do 20*)

Referenčná skupina /Študijný odbor: ISCED kód 023 Jazyky

V tomto prípade sa percentuálne podiely známok prekrývajú. Prijímajúca inštitúcia sa preto mala rozhodnúť v predstihu, či bude udeľovať najnižšie, priemerné alebo najlepšie porovnateľné známky prelínajúcich sa stupňov. Preto, ak sa Univerzita v Ríme vopred rozhodla, že budú používať najnižšie alebo priemerné známky, známka študenta by bola 27, a ak sa rozhodli, že budú používať najlepšiu známku, známka študenta by bola 28.

⁵ Na webovej stránke Sprievodcu užívateľa ECTS sa nachádza viac príkladov.

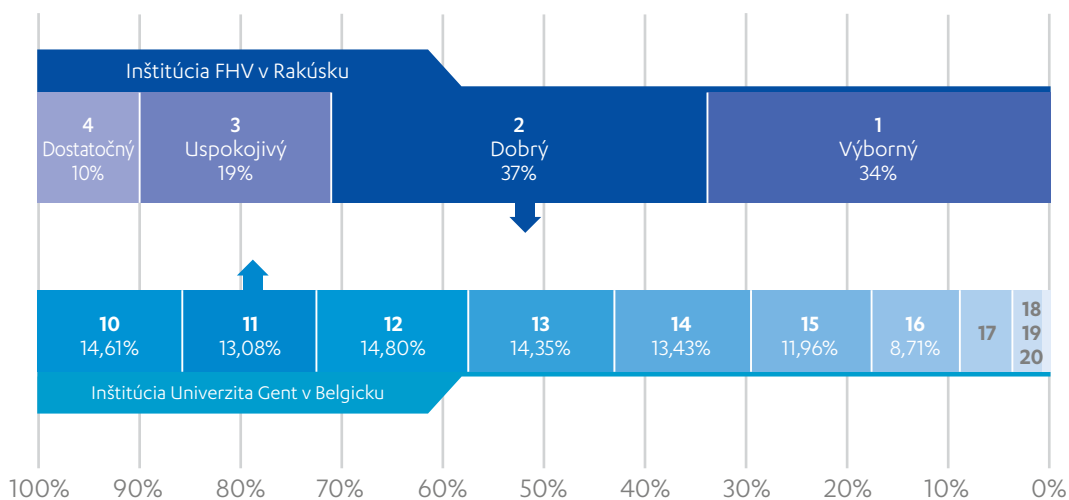
2 Prevod známok použitím dvoch tabuliek distribúcie známok z dvoch referenčných skupín patriacich do rôznych národných klasifikačných systémov:

Inštitúcia FHV in Rakúsku⁶ (Stupne pásma 'vyhovel' od 1 to 4)

Referenčná skupina /Študijný odbor: ISCED kód 071 Inžinierstvo a inžinierske remeslá

Inštitúcia Univerzita Gent v n Belgicku (Stupne pásma 'vyhovel' od 10 to 20)

Referenčná skupina /Študijný odbor: ISCED kód 071 Inžinierstvo a inžinierske remeslá

 Fachhochschule Voralberg (FHV) v Rakúsku
ISCED-F Kód 071 Inžinierstvo a inžinierske remeslá

 Univerzita Gent v Belgicku
ISCED-F Kód 071 Inžinierstvo a inžinierske remeslá

17	5,15%	19	1,10%
18	2,55%	20	0,26%

V tomto príklade by bol stupeň 2 (Dobrý) z inštitúcie v Rakúsku prevedený na známku 13 na inštitúciu v Belgicku. Znamka 11 z inštitúcie v Belgicku by bola prevedená na známku 3 (Uspokojivý) v Rakúsku. V tomto prípade sa obe inštitúcie rozhodli používať priemerné stupne známok v prípade prekrývajúcich sa percentuálnych pásiem.

⁶ Fachhochschule Voralberg - FHV

Príloha 3

Zoznam odporúčanej literatúry

Zoznam odporúčanej literatúry

Bolonský proces, súvisiace dokumenty

A Framework for Qualifications for the European Higher Education Area; Bologna Working Group on Qualifications Frameworks, publikovaný Ministerstvom vedy, techniky a inovácie, Kodaň, február 2005: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

Bologna Conference, Using Learning Outcomes, Edinburgh, 1-2 July 2004: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=119>

Bologna Framework and Certification (2008): http://www.ehea.info/Uploads/QF/Bologna_Framework_and_Certification_revised_29_02_08.pdf

Berlin Communiqué (Realising the European Higher Education Area. Communiqué of the Conference of Ministers responsible for Higher Education in Berlin on 19 September 2003): http://www.ehea.info/Uploads/about/Berlin_Communique1.pdf

Bucharest Communiqué (Making the Most of Our Potential: Consolidating the European Higher Education Area, Communiqué of the Conference of Ministers responsible for Higher Education in Bucharest on 26-27 April 2012): [http://www.ehea.info/Uploads/\(1\)/Bucharest%20Communique%202012\(1\).pdf](http://www.ehea.info/Uploads/(1)/Bucharest%20Communique%202012(1).pdf)

European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area: <http://www.ehea.info/news-details.aspx?ArticleId=355>

European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes: <https://eqar.eu/projects/joint-programmes.html>

Report by the Structural Reforms Working Group to the BFUG, Structural Reforms Working Group, Strasbourg, Brussels, Vatican City, Warsaw, 8 December 2014: http://www.ehea.info/Uploads/SubmittedFiles/12_2014/154923.pdf

Oficiálne dokumenty Európskej Únie

Odporúčanie Rady (2012/C 398/01) 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:EN:PDF>

Oznámenie komisie (COM 2001 678) z 21.novembra 2001 o tom, aby sa priestor celoživotného vzdelávania v Európe stal skutočnosťou: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0678:FIN:EN:PDF>

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (2005/36/ EC) zo 7.septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02005L0036-20140117&from=EN>

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23.apríla 2008 o vytvorení Európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EU No 1288/2013) z 11.decembra 2013, ktorým sa zavádza 'Erasmus+': program Únie pre vzdelávanie, prípravu, mládež a šport: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0050:0073:EN:PDF>

Webové stránky a užitočné odkazy

ENIC-NARIC Network: <http://www.enic-naric.net/>

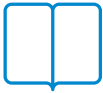
European University Association (EUA) occasional papers on Massive Open Online Courses (MOOCs): http://www.eua.be/Libraries/Publication/MOOCs_Update_January_2014.sflb.ashx

Get to know ECVET better: Questions and Answers, Brussels, (2011): <http://www.ecvet-team.eu/en/system/files/documents/14/questions-answers-about-ecvet-21/04/2010.pdf>

Scottish Funding Council Glossary:
<http://www.sfc.ac.uk/housekeeping/glossary/glossary.aspx>

The European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET):
http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_en.htm

UNESCO (2014), ISCED: International Standard Classification of Education:
<http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-standard-classification-of-education.aspx>

Literatúra

Bergan, S. (2007), Qualifications – Introduction to a concept (Council of Europe higher education series No.6): <https://book.coe.int/eur/en/higher-education-and-research/3794-qualifications-introduction-to-a-concept-council-of-europe-higher-education-series-no6.html>

Bergan, S.; Rauhvargers, A. (eds.) (2005), Standards for recognition: the Lisbon recognition convention and its subsidiary texts (Council of Europe higher education series No. 3): http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/resources/heseries_en.asp

Biggs, J. (2003), Aligning teaching for constructing learning. Higher Education Academy: <https://www.heacademy.ac.uk/aligning-teaching-constructing-learning>

Bingham (1999), Guide to Developing Learning Outcomes

Cedefop (2009), European guidelines for Validating Non-formal and Informal learning; Luxembourg: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4054_en.pdf

Cedefop (2011), Using learning outcomes: European Qualifications Framework Series: Note 4: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/Using_learning_outcomes.pdf

Colucci, E.; Davies, H.; Korhonen, J.; Gaebel, M. (2012): Mobility: Closing the gap between policy and practice; European University Association, Brussels: http://www.maunimo.be/images/Oslo/eua%20maunimo_web.pdf

Euridyce (2012), Recognition of Prior Non-Formal and Informal Learning in Higher Education. Overview: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/focus-on/152.pdf>

Ferencz, L.; Hauschildt, K.; Garam, (eds.) (2013), Mobility Windows: From Concept to Practice, Bonn: Lemmens Medien GmbH (ACA Papers on International Cooperation in Education): http://www.aca-secretariat.be/fileadmin/aca_docs/images/members/ACA_2013_Mobility_windows.pdf

Gosling, D. and Moon, J. (2002), How to use learning outcomes and assessment criteria (Third Edition) London: (SEEC): [http://www.aec-music.eu/userfiles/File/goslingmoon-learningoutcomesassessmentcriteria\(2\).pdf](http://www.aec-music.eu/userfiles/File/goslingmoon-learningoutcomesassessmentcriteria(2).pdf)

Hunt, E. S.; Bergan, S. (eds.) (2010), Developing attitudes to recognition. Substantial differences in an age of globalisation (Strasbourg: Council of Europe Publishing. Council of Europe Higher Education Series No 13)

Lockhoff, J., Wegejis, B., Durkin, K., Wagenaar, R., González, J., Dalla Rosa, L., & Gobbi, M. (2011). *A guide to formulating degree programme profiles. Including programme competences and programme learning outcomes.* University of Deusto: <http://core-project.eu/documents/Tuning%20G%20Formulating%20Degree%20PR4.pdf>

Moon, J. (2002), The Module and Programme Development Handbook, London: Kogan Page Limited: http://books.google.co.uk/books?id=1uKQAgAAQBAJ&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Moon, J. (2004). Linking levels, learning outcomes and assessment criteria, Edinburgh: http://www.ehea.info/Uploads/Seminars/040701-02Linking_Levels_plus_ass_crit-Moon.pdf

Moon, J. (2004). Some thoughts on learning outcomes – their roles and use in higher education in the UK; Presentation slides from the ‘Using Learning Outcomes’ Conference, Edinburgh: <http://www.ehea.info/Uploads/Seminars/04070102Moon.pdf>

Vlăsceanu L., et al. (2004), Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions, Papers on Higher Education, UNESCO-CEPES: http://siteresources.worldbank.org/INTAFRREGTOPTEIA/Resources/UNESCO_Glossary_of_QA_and_Accreditation.pdf

Výstupy projektov:

Competences in Education and Recognition project (CoRe):
<http://www.core-project.eu/>

EAR Manual – a European Area of Recognition project:
<http://www.eurorecognition.eu/emanual/>

EMQT project (Erasmus Mobility Quality tools), co-funded by the EU Lifelong Learning Programme: <https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/403903>

European Grade Conversion System project (EGRACONS), co-funded by the EU Lifelong Learning Programme: <http://egracons.eu/>

European Recognition Manual for Higher Education Institutions:
<http://eurorecognition.eu/Manual/EAR%20HEI.pdf>

Joint Degrees from A to Z project, co-funded by the EU Erasmus Mundus Programme: <http://www.nuffic.nl/en/expertise/jdaz>

Mapping University Mobility project (MAUNIMO):
<http://www.maunimo.eu/index.php/the-maunimo-project>

Portal on joint programmes of the European Consortium for Accreditation in Higher Education (ECA), co-funded by the EU Erasmus Mundus Programme: http://ecahe.eu/w/index.php/Portal:Joint_programmes

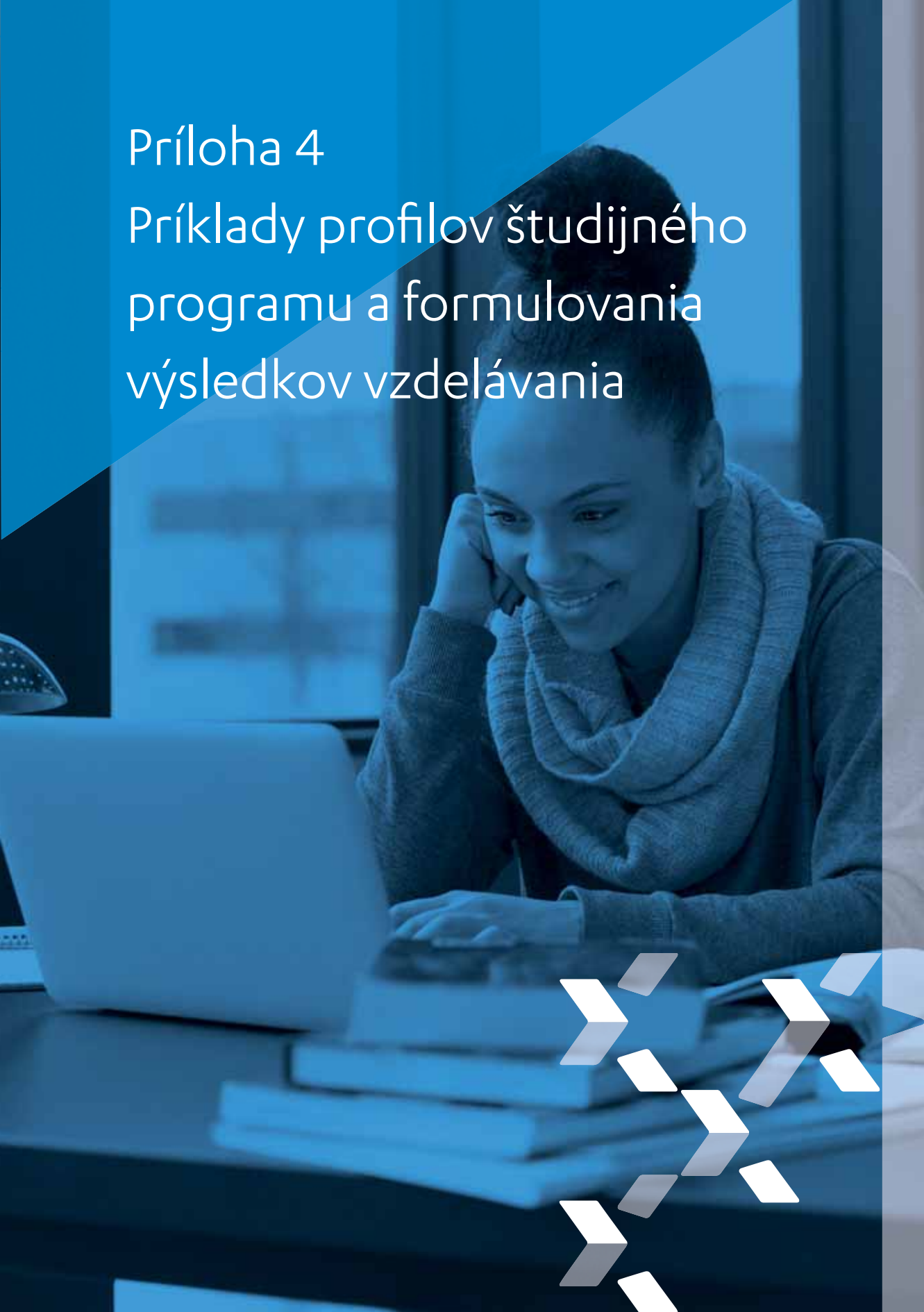
Practical Guide to designing degree programmes with integrated transnational mobility – MOCCA project (Model for Core Curricula with Integrated Mobility Abroad), co-funded by the EU Socrates Programme.

Student-Centred Learning toolkit for students, staff and higher education institutions, Brussels, project of the European Students Union, co-funded by the EU Lifelong Learning Programme: <http://www.esu-online.org/resources/6068/Student-Centred-Learning-Toolkit/>

Tuning Academy project: <http://tuningacademy.org/>

Príloha 4

Príklady profilov študijného programu a formulovania výsledkov vzdelávania

Príklady profilov študijného programu a formulovania výsledkov vzdelávania na úrovni programu

Nižšie uvedené príklady ilustrujú rôzne spôsoby, ako je možné opísať profily študijných programov a/alebo jednotiek študijného programu. Neexistujú žiadne záväzné modely, ktoré treba dodržiavať, ale skôr príklady dobrej praxe založené na odporúčaníach v predkladanom Sprievodcovi ECTS.

Príklad I

Opis študijného programu prvého stupňa v študijnom odbore Počítačové inžinierstvo a výsledky vzdelávania v jednotke študijného programu Fyzika I

Profil študijného programu

Bakalársky študijný program v odbore Počítačové inžinierstvo poskytuje študentom solídny odborný základ založený na poznatkoch rôznych inžinierskych vedných odborov a veľké odborné znalosti v oblasti informatiky. Po ukončení kurzu budú mať absolventi schopnosti a zručnosti potrebné na vývoj, inštaláciu a údržbu počítačových systémov a počítačových sietí, softvérových aplikácií, priemyselných automatizačných systémov, manažérskych informačných systémov, integrovaných systémov na spracovanie a kontrolu. Absolventi odboru Počítačové inžinierstvo sa uplatnia v prvom rade ako inžinieri ako aj dobrí odborníci v oblasti informačných technológií.

Kľúčové výsledky vzdelávania

Absolventi prvého stupňa štúdia v študijnom programe Počítačové inžinierstvo sú schopní: vyvinúť, inštalovať a udržiavať počítačové systémy a počítačové siete, softvérové aplikácie, priemyselné automatizačné systémy, manažérske informačné systémy, integrované systémy na spracovanie a kontrolu.

Profesijný profil/ profesijné profily absolventov

Absolventi tohto študijného programu majú kvalifikáciu na prácu v spoločnostiach zaoberajúcimi sa informačnými technológiami, ktoré sa špecializujú na výrobu počítačového hardvéru a softvéru a priemyselnú automatizáciu, ako aj vo všetkých druhoch podnikov, ktoré používajú informačné systémy a počítačové siete na vnútorné výrobné a riadiace procesy. Budú schopní pracovať ako odborníci na voľnej nohe alebo nezávislí dodávatelia najmä v oblasti rozvoja digitálnych systémov riadenia na špecifické aplikácie. Okrem toho program poskytne študentom všetko potrebné na dosiahnutie akademického pokroku v odbore počítačové inžinierstvo a automatizácia.

Fyzika I

Výsledky vzdelávania

Študent, ktorý úspešne ukončí kurz, ovláda základné pojmy z fyziky, tak z oblasti Newtonovej mechaniky ako aj klasického elektromagnetizmu. Je schopný preukázať solídne vedomosti o zákonoch zachovania a Maxwellových rovniciach, aplikácia ktorých mu umožňuje riešiť základné problémy dynamiky v mechanických systémoch a konfigurácii poľa v problematike elektromagnetizmu.

Metódy a kritériá hodnotenia

Metódy hodnotenia

- Záverečná písomná skúška
- Záverečná ústna skúška

Písomná skúška je predpokladom pripustenia na záverečnú ústnu skúšku. Na úspešné vykonanie skúšky sa vyžaduje výsledok 15 z 30 bodov. Ak sa splní podmienka na pripustenie k ústnej skúške, výsledok ústnej skúšky predstavuje v záverečnom hodnotení 70%.

Kritériá hodnotenia

Študenti budú hodnotení na základe preukázania schopnosti porozumieť podstatným častiam obsahu kurzu a schopnosti aplikovať ich na špecifické prípady riešenia problémov. V písomnej skúške (3 hodiny, 2 okruhy problémov) musia študenti preukázať schopnosti použiť základné pojmy na získanie správnych odpovedí na spravidla tri otázky v rámci jedného problému. Pri ústnej skúške (30 minút) musia študenti preukázať schopnosť prakticky použiť a kriticky zhodnotiť najdôležitejšie fyzikálne zákony preberané v rámci kurzu.

Opis študijného programu prvého stupňa v študijnom odbore História a výsledky vzdelávania v jednotke študijného programu Moderné dejiny

Profil študijného programu

Študijný program História pripravuje študentov na historickú výskumnú prax na základe získania solídnych poznatkov o veľkých historiografických témach a diskusiách a osvojenia si metodologických postupov pri práci s prameňmi a ich interpretácii. Okrem toho sa študenti oboznámia s používaním jazyka v historiografickom diskurze, ktorý má byť jasný a presný. Vzdelávacia skúsenosť sa realizuje formou cyklických prednášok, seminárov, workshopov a experimentov v laboratóriách. Popri týchto aktivitách majú študenti možnosť navštevovať konferencie, workshopy a stretnutia, aby získali kontakt s vedeckými diskusiami na národnej a medzinárodnej úrovni. Študijný program sa skladá zo štyroch tematických oblastí: Dejiny staroveku, Dejiny stredoveku, Moderné dejiny a Súčasné dejiny.

Kľúčové výsledky vzdelávania

Absolventi študijného programu prvého stupňa História budú schopní preukázať kritické chápanie vzťahu prítomnosti a minulosti; získajú vedomosti a schopnosť aplikovať základné metódy historického výskumu; schopnosť identifikovať relevantnú odbornú historickú literatúru, bibliografiu a zdroje na riešenie historiografického problému; schopnosť komunikovať výsledky výskumu rôznym spôsobom pre rôzne cieľové skupiny; vedomosti a schopnosť používať najdôležitejšie nástroje iných spoločenských a humanitných vied, ako aj histórie; solídne vedomosti o kľúčových etapách dejín vývoja ľudskej spoločnosti; špeciálne znalosti o jednom širšom období dejín (starovek, stredovek, moderné/súčasné); schopnosť komunikovať okrem taliančiny aspoň v jednom jazyku EÚ; ako aj základné IKT kompetencie za účelom komunikácie, vyhľadávania a spracovania historických textov a údajov.

Profesijný profil/profesijné profily absolventov

Absolventi tohto študijného programu prvého stupňa (Laurea) v História sú schopní vykonávať rôzne aktivity vo verejných a súkromných organizáciách súvisiace s koordináciou a vykonávaním historického výskumu, uchovávaním a valorizáciou kultúrneho dedičstva, najmä vo vzťahu k archívom, knižniciam a materiálnej kultúre; v oblasti publicistiky, žurnalistiky a v rôznych kontextoch, v ktorých je užitočná popularizácia kultúrneho dedičstva, vrátane verejnej správy a medzinárodných kultúrnych vzťahov. Absolventi môžu navštevovať študijné programy prípravy učiteľov v oblasti História a Literatúry; môžu sa uchádzať o pozície vo verejnom sektore spojené s výučbou, riadením archívov, knižníc a múzeí, v dokumentačných a informačných službách v parlamente, a o prácu v diplomatických službách.

Moderné dejiny

Výsledky vzdelávania

Úspešní absolventi kurzu disponujú solídnymi vedomosťami o najdôležitejších procesoch a udalostiach v európskych a svetových dejinách od veľkých zemepisných objavov po napoleónske obdobie.

Okrem toho budú mať najnovšie odborné vedomosti o španielskej ríši v priestore Stredomoria a Atlantiku a s tým súvisiacimi historiografickými otázkami a bude schopný čítať a analyzovať texty a dokumenty z uvedeného obdobia.

Metódy a kritériá hodnotenia

Metódy hodnotenia

- Záverečná ústna skúška
- Pravidelné písomné testy

Študenti, ktorí navštevujú prednášky a participujú na diskusiách a analýzach dokumentov, môžu absolvovať pravidelné písomné skúšky, ktoré spravidla pozostávajú z písomných odpovedí na otázky súvisiace s obsahom kurzu vo forme eseje, ktoré budú ohodnotené a zohľadnené pri záverečnej ústnej skúške. Študenti, ktorí sa nemôžu zúčastniť, budú hodnotení len na základe záverečnej ústnej skúšky.

Kritériá hodnotenia

Čas a forma pravidelných písomných testov bude dohodnutá s účastníkmi počas prednášok. Záverečná ústna skúška potvrdí, že študent je schopný preukázať ovládanie vedomostí z predmetu a kriticky a komplexne diskutovať a s porozumením sa vyjadrovať k vybraným akademickým textom.

Opis študijného programu prvého stupňa Podnikový manažment

Názov študijného programu:

Podnikový manažment

Stupeň študijného programu:

Profesijne orientovaný bakalársky študijný program

Udelený titul/kvalifikácia:

Podnikový manažér

Stupeň kvalifikácie:

Po úspešnom absolvovaní študijného programu získa absolvent profesijný bakalársky diplom „Professional Bachelor’s Diploma“ a kvalifikáciu: ‘podnikový manažér’, ktorá zodpovedá piatej úrovni odbornej kvalifikácie, a tá zodpovedá odbornej úrovni 6 kvalifikácie Lotyšského kvalifikačného rámca (LQF) a úrovni 6 Európskeho kvalifikačného rámca.

Špecifické požiadavky prijatia:

Zápis na štúdium sa vykonáva v súlade s predpismi vysokej školy o zápise na študijný program vysokoškolského štúdia, ktoré sú schválené senátom na každý nasledujúci akademický rok.

Špecifické opatrenia na uznanie predchádzajúceho vzdelania:

Uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa prebieha v súlade s právnym rámcom na podporu a realizáciu celoživotného vzdelávania. 10. januára 2012 zverejnil Kabinet ministrov „Pravidlá uznávania výsledkov vzdelávania z predchádzajúcich vzdelávacích skúseností“, Číslo 36. Procesné dokumenty vypracovala fakulta a schválil senát. Aktivity na podporu celoživotného vzdelávania boli starostlivo navrhnuté tak, aby uľahčili CŽV (LLL). Študijné programy a ich výsledky vzdelávania sú koncipované s cieľom zabezpečiť transparentnosť a porovnateľnosť. V celoživotnom vzdelávaní sa používa ECTS. Všeobecné pravidlá uznávania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa sú popísané v Pravidlách uznávania predchádzajúceho vzdelávania, ktoré boli schválené Senátom v roku 2012. Tento dokument vysvetľuje postup, kritériá a uznávanie.

Požiadavky na ukončenie štúdia a predpisy:

Nevyhnutným predpokladom pre získanie bakalárskeho titulu a kvalifikácie je splnenie nasledovných požiadaviek:

- Dosiahnutie všeobecných výsledkov vzdelávania a výsledkov špecifických pre študovaný odbor
- Dosiahnutie voliteľných výsledkov vzdelávania príslušného programu
- Absolvovanie pracovnej stáže
- Príprava a obhajoba bakalárskej práce

Profil študijného programu:

V tomto študijnom programe získajú absolventi vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktorými musia disponovať kompetentní manažéri podnikov v meniacich sa socioekonomických podmienkach. Študenti sa naučia aplikovať svoje vedomosti pri riadení procesov, riešení problémov a rozhodovacích procesoch. Udelená kvalifikácia potvrdzuje, že absolventi sú schopní určiť a formulovať princípy výkonnosti podniku; plánovať a riadiť prácu v súlade s obchodnými cieľmi podniku; a pracovať s ľuďmi a dokázať sa adaptovať na rýchlo sa meniace prostredie riadenia. To je v súlade s kategóriou 5 úrovne odbornej kvalifikácie profesijného štandardu „podnikový a inštitucionálny manažér“ a zodpovedá úrovni 6 lotyšského kvalifikačného rámca (LQF) ako aj úrovni európskeho kvalifikačného rámca. Študenti získajú 240 ECTS kreditov (160 lotyšských kreditov) v medzinárodnom vzdelávacom prostredí. Študenti sú oprávnení študovať v rámci výmenného programu Erasmus+. Navyše majú možnosť študovať u zahraničných učiteľov z partnerských univerzít. Organizácia a manažment stáže je súčasťou študijného programu.

Kľúčové výsledky vzdelávania:

V rámci študijného programu študenti získajú schopnosť pochopiť zákonitosti ekonomického rozvoja a procesy národného hospodárstva. Naučia sa vysvetliť ich, participovať na vecných diskusiách a rozhodovať sa v závislosti od meniacich sa podmienok.

Okrem toho budú schopní aplikovať poznatky získané v manažmente podnikania podľa operatívnych a strategických cieľov. Naučia sa dodržiavať implementačné procesy a prijímať príslušné rozhodnutia a úpravy na zlepšenie operatívnych a strategických podnikových činností.

Študenti budú schopní vykonávať odborné činnosti, formulovať a analyzovať informácie a problémy a nachádzať riešenia vo svojej profesii pomocou vedeckých metód.

Navyše ich pochopenie eticky prijateľného správania posilní ochotu prijať zodpovednosť za dôsledky svojich profesijných rozhodnutí na životné prostredie a spoločnosť.

V neposlednom rade sa študenti naučia prevziať zodpovednosť v tíme a zároveň delegovať a koordinovať úlohy. To zahŕňa efektívne plánovanie a organizáciu svojej práce a riešenie konfliktných situácií.

Profesijné profily absolventov s príkladmi:

Absolventi pracujú v podnikoch a inštitúciách vo verejnom a súkromnom sektore. Pracujú v malých a stredných podnikoch ako manažéri alebo vedúci oddelení.

Prístup k ďalšiemu štúdiu:

Absolventi profesijne orientovaného bakalárskeho študijného programu spĺňajú podmienky na pokračovanie v štúdiu v študijných programoch na magisterskej úrovni.

Správanie spotrebiteľov na svetových trhoch

Výsledky vzdelávania:

- Študent je schopný vysvetliť a aplikovať kľúčové pojmy a definície týkajúce sa správania spotrebiteľov.
- Študent dokáže analyzovať trendy spotrebiteľského správania a aplikovať ich na daný spotrebiteľský trh.
- Študent je schopný opísať faktory ovplyvňujúce rozhodnutie spotrebiteľa o kúpe výrobku.
- Študent je schopný posúdiť účinnosť rôznych reklám a iných marketingových aktivít rovnako ako ich dopad na správanie spotrebiteľov.

Opis študijného programu druhého stupňa v študijnom odbore ‘Pokročilá spektroskopia v chémii’ a výsledky vzdelávania pre jednotku študijného programu “Hmotnostná spektroskopia“

Profil študijného programu:

Magisterský program pripravuje študentov, aby získali odborné vedomosti a medzinárodné zručnosti, ktoré ich pripraví na doktorandské štúdium a/alebo profesijnú kariéru v priemysle v oblasti chemickej analýzy a charakterizácie štruktúry materiálov.

Mobilitný program zabezpečuje, že okrem vysokej špecializácie a prístupu k najnovším technológiám študenti pokračujú podľa spoločného jadra študijných osnov na rôznych vysokých školách po celej Európe.

Kľúčové výsledky vzdelávania:

Študenti získajú základné zručnosti a spôsobilosti v oblasti:

- chemická analýza
- štrukturálna charakteristika
- zobrazovanie a molekulárne modelovanie
- charakteristika rýchlych chemických reakcií
- kontrola kvality
- materiály

Študenti získajú ďalšie potrebné zručnosti a spôsobilosti v príbuzných oblastiach:

- realizácia výskumných projektov
- rozhodovanie v riadení procesov
- cudzie jazyky (prezentácia vedeckého projektu v angličtine v ústnej a písomnej forme)
- realizácia projektov v medzinárodnom a multikultúrnom kontexte
- geografická mobilita

Pokročilá spektroskopia v chémii

Názov predmetu: Hmotnostná spektroskopia (**Prof. XY**).

Kód predmetu: ASC 01 –LI semester I.

Kredity ECTS: 5 kreditov

Prerekvizity: Bakalár v odbore chémia alebo ekvivalent

Opis predmetu:

Predmet pokrýva aspekty molekulárnej hmotnostnej spektrometrie, vrátane najnovšieho vývoja v oblasti konštrukcie zariadení, metód a pochopenia procesov hmotnostnej spektroskopie. Sú prezentované dostupné metódy na zavedenie vzoriek na analýzu a popísané ich výhody a nevýhody.

Ďalej sú prezentované rôzne typy hmotnostných analyzátorov a prediskutované ich princípy fungovania a výkony. Súčasnú softvérovú nástroje na analýzu dát a online techniky sú opísané. Okrem toho sú uvedené príklady uplatnenia techník hmotnostnej spektrometrie v rôznych oblastiach chémie.

Ciele:

Cieľom tejto jednotky študijného programu/predmetu je:

- Prehĺbiť a rozšíriť teoretické vedomosti a znalosti zariadení získaných v bakalárskom študijnom programe.
- Rozvíjať kompetencie a istotu študentov v procese hmotnostnej spektrometrie.
- Zvýrazniť moderný pokrok v oblasti prístrojového vybavenia a techník hmotnostnej spektrometrie.
- Získať schopnosť identifikovať vhodné zariadenia na konkrétne aplikácie.

Výsledky vzdelávania:

Po absolvovaní predmetu by mali byť študenti schopní:

- Komplexným spôsobom vysvetliť dostupné metódy na zavedenie vzoriek do hmotnostného spektrometra.
- Identifikovať ionizačné metódy a ich výhody a nevýhody.
- Kriticky posúdiť dostupné typy hmotnostných analyzátorov.
- Diskutovať o softvérových aplikáciách na zber a analýzu údajov z hmotnostných spektier.
- Identifikovať najvhodnejšie zariadenia na konkrétne aplikácie a vysvetliť rozsah a obmedzenia získaných údajov.
- Interpretovať údaje z hmotnostných spektier, urobiť závery a predložiť ich v písomnej a ústnej forme.
- Vysvetliť neoborníkom, do akej miery môže hmotnostná spektrometria poskytnúť cenné informácie v rôznych oblastiach chémie a príbuzných odborov.

Spôsob výučby:

Prednášky a kolokviá: 40 hodín

Učenie zamerané na študenta: 90 hodín

Celková pracovná záťaž študentov: 130 hodín

Kritériá hodnotenia:

Skúška po ukončení fázy vyučovacieho procesu: písomná alebo ústna (Váha: 100%).

Bibliografia:

Mass Spectrometry, Principles and Applications, E. de Hoffmann and V. Stroobant, Wiley, Chichester, 2001.

Príloha 5

Príklady výsledkov vzdelávania

Príklady členenia výsledkov vzdelávania

Príklad

Členenie výsledkov vzdelávania študijného programu druhého stupňa (Advanced Master) Marketingová analýza

Výsledok vzdelávania 1: Kompetencie pre marketingovú analýzu

- VV 1.1** Vytvorenie komplexných marketingových modelov rozhodovania založených na teóriách riadenia vzťahov so zákazníkmi.
- VV 1.2** Integrácia systémov marketingového rozhodovania v reálnom podnikateľskom prostredí.
- VV 1.3** Nezávislá a kritická analýza relevantných otázok súvisiacich s obchodom pomocou získavania dát a informatiky.
- VV 1.4** Kreatívne použitie najmodernejších metód na získavanie údajov o relevantných otázkach dôležitých pre obchod.
- VV 1.5** Kreatívne použitie najnovších pokrokových metód výskumu trhu dôležitých pre obchod.

Výsledok vzdelávania 2: Výskumné kompetencie

- VV 2.1** Výber a validácia metód vyhľadávania dát a štatistických metód na optimálne modelovanie zložitých marketingových problémov.
- VV 2.2** Formulovanie zložitých marketingových problémov do jednej výskumnej otázky.
- VV 2.3** Použitie analýzy literatúry a odborných časopisov pri riešení zložitých marketingových problémov v medzinárodných odborných (peer-reviewed) časopisoch.
- VV 2.4** Overovanie výsledkov vlastného výskumu s vedeckou literatúrou v oblasti marketingu.
- VV 2.5** Schopnosť meniť štruktúry komplexných vstupných dát.

Výsledok vzdelávania 3: Intelektuálna kompetencia

- VV 3.1** Zvládnutie rôznych programovacích jazykov a softvérových nástrojov ako nástroja na vytváranie komplexných modelov marketingového rozhodovania.
- VV 3.2** Kontinuálne rozširovanie vlastných metodologických kompetencií interaktívnym spôsobom.
- VV 3.3** Nezávislé vytváranie správnych záverov na riešenie komplexných marketingových problémov.
- VV 3.4** Integrácia protichodných názorov rôznych zúčastnených strán do jedného marketingového riešenia.

Výsledok vzdelávania 4: Kooperačná a komunikačná kompetencia

- VV 4.1** Vedecky správne vykazovanie relevantných výsledkov vlastného marketingového výskumu.
- VV 4.2** Realizácia praktického podnikateľského projektu v medzinárodnom a interdisciplinárnom tíme s rôznou úrovňou skúseností.
- VV 4.3** Vypracovanie profesionálne napísanej správy o komplexných marketingových problémoch a ich riešeníach.
- VV 4.4** Prezentácia profesionálnej ústnej správy o komplexných marketingových problémoch a ich riešeníach.
- VV 4.5** Komunikácia marketingových riešení pre odborníkov a laikov v angličtine.
- VV 4.6** Významný príspevok k podnikateľskému projektu z reálneho prostredia.

Výsledok vzdelávania 5: Spoločenská kompetencia

- VV 5.1** Integrácia dôsledkov nového vývoja pri zbere dát.
- VV 5.2** Prispôsobenie modelov rozhodovania obmedzeniam a podnikateľským cieľom.

Viac informácií o Euróskej únii je dostupných na internete (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015

ISBN 978-92-79-64988-2

doi:10.2766/99930

© European Union, 2015

Reprodukcia povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Ďalšie informácie:

[ec.europa.eu/education/tools/
ects_en.htm](https://ec.europa.eu/education/tools/ects_en.htm)

